

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felolvasó szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A nyelv.

Budapest, november 4.

(K.) A magyar parlament nyelve nem magyar. Egymás közt a törvényhozó urak elfogadják magyarnak, de csak úgy, mint a mohácsi vész után a megyei oligarchák is elfogadták egymás hamisított pénzét: mert igazi pénz nem volt az országban. Nem igazi magyar nyelv a parlament nyelve, mert a törvényhozás területén egy kicsit sokáig tartott a mohácsi vész s ahol semmi sem volt bátorságban az erőszak ellen, kerékbe törték a magyar nyelvet is. Maradt valami pogány szokincs, amiből a törvényhozók kicszerűlték maradék gondolataikat, de a felszabadultrossz indulatok nem is kívántak valami gazdag szókinészet. A huszárnak elég egy tarisznya káromkodás, az indulatok parlamentnek elég volt az a kerékbe tört magyar nyelv is. Azért olyan csudás az ellentét a parlamenti mohácsi vést megelőző és ezt a vést követő időszak magyar nyelve között. Amott még száz törvényhozó keresi és használja a Kossuth Lajos vagy a Deák Ferenc nyelvét; emitt már föl se tűnik, hogy az ezredéves Magyarország a maga ünnepi érzéseit egy betli-feliratban hagyja megnyomorítani s hogy a kormány a millenaris törvényt megcsinálhassa, egy tekintélyes ellenzéki pennát kénytelen kölcsön kérni. Akkor a politikai gondolatok jó magyar ruhát viseltek, legutóbb az indulatok egy pogány nyelv köldös-foszlanyaiba takaróztak.

Érdemes erre a jelenségre rámutatni, mikor a parlament ma elhatározta, hogy megválasztja a válaszfelirati bizottságot. Valami különös, régen nem hallott kívánság üti meg ugyanis a fülünket. Még ellenzéki mezőkről is hangoztatják, hogy a válaszfelirati bizottság szedje össze magát, mikor a király legutóbbi trónbeszédére akar a nemzet nevében válaszolni. Tudnivaló, hogy ezeket a feliratokat

hosszu ideig ugyanaz a kitünő penna, a jubiláns Falk Miksáé írta. Ő pedig régebben is, most is a legjobb magyar pennaforogatók közé tartozott. Sőt a nyelv kerékbe törésének korszakában az ő felirati javaslata volt mindig az egyetlen oázis. És most mégis hangossá lesz a kívánság, hogy a bizottság szedje össze magát, ha méltón akar megfelelni a királynak. Mit jelent ez? A Falk Miksa magyar tollában ingott meg a bizalom? Nem. Ezt a pennát üdének, erővel teljesnek, magyarosnak tudja ma is az ország s ma is tőle várja teljes bizalommal az országgyűlés méltó választát a királyi trónbeszédre. Azt jelenti hát a fokozott várakozás, hogy a feltámadt esztétikai érzék követeli a maga jussát s a felirati bizottsággal szemben csak azért, mert evés közben jön meg az étvágy. Érvényesülést keres az esztétikai érzék az egész parlamenti vonalon s mert érezni kezdi, hogy nem hiába, most már a szépnél is szebbet akar. A népfelség még alig ocsudott fel ámulásából, hogy a király ezuttal igazán nemzeti hangon szólalt meg s azért szeretné, hogy viszont a nemzet választásában fejedelmi fenség szólaljon meg. Ha két potentát találkozik, egymás egyenruháját veszi fel. Ha a király a nemzet hangján beszélt, a nemzet választásában fenség legyen.

A feltámadt esztétikai érzék szólal meg ebben a régen hallott kívánságban. Mert feltámadt az esztétikai érzék. Amióta a parlamentben gondolatok váltották fel ismét az indulatokat, a nyugodt gondolatok ráérnek a habitusukkal is gondolni, amit az indulatok mindenkor elmulasztottak. A parlament máris rájött s nyugodalmatlan munkájának állandóságában még inkább rá fog jönni, hogy a parlamenti indulatok szókinéséből gondolatait illendően kiöltöztetni nem tudja. Mára elégséges, hogy az igazi magyar nyelvforrásból meríti szavait a király, a Deák Ferenc

iskolájából beszélt a miniszterelnök s az elnöki székbe is olyan politikus került, aki még az indulatok korszakában is kényes volt a maga gondolatainak kiruházásában. De holnap és holnapután ösztön szerint meg fogja érezni az egész parlament, hogy izlésben és nyelvben gyarapodnia kell, hogy fésületlenül és rongyos ruhában nem állíthatja gondolatait a nemzet elé, hogy az a türelmi idő, amelyet az oligarchák a hamis pénzverésre hallgatag kaptak, a vészszel együtt elmúlt s igazi pénzt szerezzen, aki élni akar, magyarul beszéljen, aki magyar képviselőként akar boldogulni. Amilyen szánalmas volt a nemzet szemében a született arisztokrácia, mikor ez meg se tudta magát értetni az egyszerű magyar emberrel, olyan szánalmas az a választott arisztokrácia, mely azt hiszi ugyan, hogy magyarul beszél, de azt a magyar nyelvet úgy csinálta magának saját külön használatra. Magyar törvényhozónak magyarul kell beszélnie s maga tudjon magyarul, mielőtt a nemzetiségeknek szemükre veti, hogy török nyelvüket. Mert ma ő is törö. Azt a törvényt, hogy a magyar állam hivatalos nyelve a magyar, első sorban az állammal és a törvényhozással szemben kellene végrehajtani. Azok se tudnak magyarul.

Az esztétikai érzék föltámadásának nyomait már látni a parlamentben. A gondolatok nem tolokodnak azon kócosan a piacra s kipróbált érzemek állnak a magaslatokon, hogy az esztétikai érzék ellen merényletet el ne köves senki, ha már minden vétséget nem is lehet megakadályozni. De a magyar nyelvnek még elkél néhány protektora. Az államban is, a parlamentben is. Ha ez az ország a közigazgatási magyar nyelvvel volna kiközveve, a szuszterekből egy esztendő alatt Rothschildok lennének. Nincs a világon olyan darabos, hegyes, borzadalmas kövezet, mint amilyen a közigazgatási magyar nyelvből ki-

T Á R C A.

Must vagy tejföl?

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Lyka Károly.**

Hetek óta járja az újságokat egy apró színházi lír: valami új színpadról van benne szó, amely csupa elmes, rövid, inessiklandó színpadi aprósággal fog a közönségnek kedveskedni. Azt olvastuk, hogy java írónk örömmel szegődtek ennek az ötletnek munkatársaiul, izértek és írtak is már nyularknyi darabokat, amiket jól összeválogatott színészek adnak majd elő. Ilyen formájában ez a hír talán többit jelent az egyszerű vállalatnál, talán van irodalmi magva, művészi íze is, aminek nagyon megörülnek ezekben a sovány, pangó időkben. Minő drága meglepetés volna például, ha kiszülne, hogy egy friss erejű, rakoncátlan, talentumtól buzgó nemzedék, amely sem a lapok tárcarovatában, sem a könyvkiadók kritikus szeparéjában nem tudott érvényesülni, most íme alkalmat talál arra, hogy kiadja rebellis lelkének mérgét, vagy megokasodott impresszióinak, ötleteinek, álmainak művészi formáit. E sorok írója titkon reméli, hogy ilyesmit szabad várnia, mert lehetetlen, hogy irodalmunk legifjabb gárdája ne volna más, tüzebb, erősebb lendületű, bátrabb, talán féktelenebb és makacsabb a régebbi ivásuaknál. Eddig nem adta ennek a jelét, titkon azt is reméljük, hogy csak az alkalom hiányzott. Ha nem volna így, akkor egy kissé elszontyolodtatnánk, mert semmiképpen sem biztos az irodalmi rebellio teljes hiánya. Ifjuság, amely hálospikában és papusban jár, amely át-

vesz stílust, formát, gondolatot, amely csak folytat és nem kezd, amely alkalmazkodni tud és opportunus nem lenni, amely korrekttul álmodik és költ — vajjon mit ígérhet a literatúrának?

Szakértő emberek állítják, hogy nincs okunk kétségbeesni a legitjabb nemzedék megdöbbenő tökéletessége miatt. Ez a sablonos tökéletesség — ugymond — csak külsőség; ruha, amelyet minden belső meggyőződés nélkül vesznek magukra abból az egy okból, mert csak korrekttől öltözéki urakat engednek be a lapok és folyóiratok szalonjaiba. Vannak — ugymond a szakértő — köztük is emberek, akikben egészen más érzések forrnak, csak hogy az élet különböző körülményei folytán óvatosan magukba fojtják és valahányszor rajtakapják magukat azon, hogy egy színes, csattanó rakéta kitörni és a magasba futni készül, szépen eloltják a gyújtószinórtját.

Most azonban meglesz az alkalom. Majd meglátják a filiszterek, minő parazsant takart a hamu. Kiszül, — ugymond a szakértő — hogy veszedelmes élű és akaratu elmék hordják szépen kivastalt cilinderüket a klubokba és kávéházakba, és nem is sejtjük, hogy azok az urak, akik az élvezetes stílus szabályai szerint irdogáltak meg eddig írásműveiket, mily kitörésekbe mernek vállalkozni, mihelyt szabad a vásár.

Az éni emberemnek, amidőn ezeket a mondatokat mondotta, fölesillant a szeme.

— VÉR-literatura lesz ez, nem könyv-literatura. VÉR buzog majd minden sorban, a vér lüktetése adja meg az új ritmust Eszreveszszük majd, hogy van ifjuság is a magyar irodalomban, nem csak megállapodott géniusok. Lesznek emberünk, akik el mernek szakadni a modern konvenciótól, lesznek, akik még támadni is mernek. Csak támadjanak, bár bizonyos, hogy tülönnek a

életön nem egyszer. Jobb, hogy messzibbre tekintenek, ha meg is botlanak esetleg azon a rögön, amely éppen a lábuk előtt fekszik. A rög-obszerválást hagyják bátran a megállapodott géniusokra, akik már megtalálták helyüket s ennél fogva sem nem mozognak, sem nem moztagnak. Am csoportosuljanak azok köré majd mindazoknak a megalkuvóknak, békítőknak, egyengetőknek nyájai, akik alkalmazkodni képesek. De lesz majd egy kis tábor, amely nem a filiszteriumot táplálja napról-napra csurgatott és dezinficiált mézével...

Eszembe jutott, hogy ilyféle vágyak teremtettk meg a kilenvenes évek elején Németországban a különböző Freie Bühnét. A németekben van annyi következetesség, hogy akkor teljes mértékben meg is valósították terveiket. Ezek az irodalmi egyesületek erős hatásúak voltak. Nem mintha új és egyszerű irodalmat teremtettk volna: az ilyesmit lehetetlen egyesületi uton elérni. De utat, egyengettek egy pár kiváló tehetség számára. És ez a fő. Megtanították a közönséget arra, hogy elszakadjon a Spielhagen-és Marlitt-limonádétól. Eleinte szük körben hullámozt a mozgalom, később — olykor egy kised skandalum árán is — nagyobb lett az érdeklődés. Csak az ilyképpen preparált közönségnek lehetett Hauptmann, Detlev von Liliencron s a nagy oroszok és nagy skandinávok könyveit a kezébe adni. Hogy aztán nem akadt Németországban világrengető tehetség, az pusztán baleset. De ha akad vala, akkor e preparáló művelet után bizonyára érvényesül is.

S ez a cél. Legyen mód, alkalom, tér, hangulat egy új, nagy tehetség megértésére, megérzésére. Többit nem lehet eslekedni. Kevesebbet eslekedni pedig hanyagság.

kerülne. S a parlament magyar nyelvére áll jobban valamivel. *Képviselő* vannak, akik magyarul beszélnek, de *képviselőháza* nincsen. Ahogyan a képviselőház magyarul beszél, az elég jó lehetne jegyzőkönyvek szerkesztésére, de Kossuth Lajos vagy Deák Ferenc ezzel a nyelvel a nemzetet sohasem tudta volna föllekelíteni vagy meggyőzni. A nyugodalmatlan munkaidő ebben az irányban is meghozta a kezdet biztató jelenségeit és többet is fog hozni. De kell is hoznia. A magyar parlament, ha az életnek akar törvényeket alkotni, hajoljon meg a nyelv törvényei előtt, melyek nem kevésbé fontosak, sőt sokkal fontosabbak. S a magyar állam, ha szigorú a törvények végrehajtásában, ne vétsen minden órában a magyar nyelv törvényei ellen. Mert a magyar nyelv szelleme ugyan nem sujthatja az ellene vétőket olyan érzékenyen, mint az állam a közigazgatási kihágásokat s mindenesetre szegény a grammatika, hogy külön rendőrséget és büntető bíróságot tartson: de másutt az egész nemzet beáll a nyelv önkéntes rendőrének s nyilván ez a helyesebb, ez a természetesebb. Ha már szerencsésen eljutottunk odáig, ahová az egyszeri házalod, hogy a kutyákat kell láncra verni, nem a köveket, ha rájöttünk, hogy az erőszakot kell elnyomni, nem a nemzetet: akkor szűnjék meg a magyar nyelv ellen való tudatos vagy öntudatlan erőszak is. A magyar föld, ha nógatják is, nem lehet a magyaroké, mert vannak, akik ebben a földet megakadályozzák; de a magyar nyelv csak a magyaroké — és még ők sem török magukat utána . . .

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, november 4.

A Ház még ma is a megalakulással volt elfoglalva. Napirend előtt az elnök jelentést tett a megtámadott mandátumokról és az összeférhetetlenségi esetekről, majd pedig az uralkodóházban készülő néz alkalmából megbízást kért, hogy a képviselőház hódoló szerencsekívánatait a trón elé juttassa. A meleg részvét hangján emlékezett meg az elnök a buffalói merényletről, amely az Egyesült-Államokat nagyvívű elnöktől fosztotta meg, aztán a Ház megválasztotta az állandó és az országos bizottságokat. Az ülés végén Horváthy Nándor indítványára elhatározta a képviselőház, hogy holnap fogja megválasztani a felirati bizottság tagjait.

Nem ösmerem, még hézagosan sem, annak az új szinpadí vállalkozásnak programját, amelyről e beszélgetés folyt. A szakértő férfiu, akinek szavait idéztem, talán többet, talán kevesebbet vár tőle, mint amennyi a szavaiból kiolvasható. E pereben különben mellékes ez a szempont. Lehet, hogy mustot kapunk, amely még nem forrt ki, még zavaros, még esipi az inyt, de nagy-szerű zamatu borra válik esztendőre. Lehet azonban az is, hogy csak éppen a ma irodalmának tejfelét mérük majd, komprimitált esszenciáját annak, amit mai irodalmunk átlag termel. A mi ízlésünk inkább a mustot szeretné. Alapos szűkség volna rá, hogy ne csak mindig az 1870-es és 1890-es magyar irodalmat éljük, hanem végre az 1901-ét is. Hisz talán más vágyak járják át ma az emberek szívét, mint husz évvel ezelőtt; más szenvedések sajognak, más veszedelem ellen forgatjuk a kardot, más az életünk, a gondolkodásunk stílusa, új erők nőnek a Karszton, más a stílus képe, merőn más lett Magyarország. Aki ezt nem akarja elhinni, hozzon haza valakit, aki husz éven át nem járt köztünk. És kérdezze ki jól, egy esztendei studium után.

Egész sora az új melódiáknak, az új szózatoknak, új sikoltásnak és új örömeinek hangzik ki a mai emberek tömegéből. Hiv, rimánkodik, nógat új vágyak felé ezer s ezer ajk és kéz. Megragadták-e mindezt dacos erővel, szilaján, szabad fővel azok, akik e nyüzsgésben élnek? „Vagy alusznak, vagy nem hallják, vagy talán nem is akarják” — mondhatná rá válaszul valaki. De talán tulozna, igazságtalanul. Hisz ugyebár nem lehetetlen, hogy valamely irászat mellett máris szorgalmasan, dobogó szívvel röjja valaki apró papirszeletekre azt a sok sort, amely valamit mégis megváltoztat e reményekből és vágyakból?

A képviselőház ülése október 4-ikén.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.
A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Hegedűs Sándor, Darányi Ignác.

(Megtámadott mandátumok.)

Elnök: Bemutatja a m. kir. Kuria alelnökének átiratát, amelyek szerint a következő képviselők választása ellen adtak be kérvények: báró Bánhidly Antal, Kiss Ferenc, Makkai Zsigmond, Fogarassy Zsigmond, Orley Kálmán, Gorove László, Lázár Menyhért, Egenhoffer József, Konkoly-Thege Miklós, gróf Dessewffy Emil, báró Harkányi János, Valasek János, Wittmann János, Dókus Ernő, Tormay Károly, Egry Dezso, gróf Karatsonyi Jenő, gróf Teleki Domokos, Rakovszky István (Osorna), Szemere Miklós, Enyedi Lukács, Szivák Imre, Háromy László és Szombathy György.

(A letenyei petíció.)

Elnök: Bemutatja továbbá a kir. Kuria elnökének átiratát, amelyben arról értesít, hogy a letenyei képviselőválasztás tekintetében az 1899. XV. törvény-cikk 165. §-a értelmében a kérvény beadására megszabott határidőt a kiadati kért okmánymásolatok kézbesítésétől számított 14 nappal meghosszabbította.

(Összeférhetetlenségek.)

Elnök: Jelenti, hogy összeférhetetlenségi állásokat a következő képviselők jelentettek be: Andréa Gyula, Baross János, Benz László, Bodoky Zoltán, Botka Béla, Brezovay László, Csörgő Gyula, Daróczy Aladár, Eötvös Bálint, Ehen Gyula, Hammersberg László, Heltay Ferenc, Hertelendy László, Kende Péter, Mikszáth Kálmán, Molecz Dani, Pap József, Rabár Endre, Ruffy Pál, Salacz Gyula, Soltész-Nagy Kálmán és Tormay Károly.

Összeférhetlenségi állásaikról lemondottak és erről az elnökséget értesítették a következő képviselők: Bogay Máté, Dobieczyk Sándor, báró Harkányi János, Hertelendy Ferenc, Kaposty Jenő, Morzsányi Károly és gróf Zselenszky Róbert.

(Erzsébet főhercegnő eljegyzése.)

Elnök: T. képviselőház! Ezek után, mielőtt a napirendre áttérnénk, egy eseményről kell megemlékeznem, amely bizonyára azonos érzelmek visszhangját fogja mindnyájunk kebelében felkelteni. Értem ő császári és királyi felsége Erzsébet kir. főhercegnő eljegyzését. A magyar nemzet és így a magyar nemzet képviselői hivatott ezen Ház is jóban és rosszban, búbánban és örömben mindig együtt érzett a felséges uralkodóházzal, különösen akkor, midőn felséges urunkat, szeretett királyunkat egyenlőleg oly közelről érdeklő családi eseményről van szó, mint a milyen az ő szeretett unokájának jegyváltása. Azt hiszem tehát, hogy a Ház érzelmeinek felelek meg, midőn azt indítványozom, hogy a Ház az uralkodóházban beállott ezen örvendetes esemény fölötti örömet kifejezze és hódoló szerencsekívánatainak ő felsége magas színe elé juttatásával az elnökséget megbizsa. (Helyeslés.) Méltóztatnak ehhez hozzájárulni? (Igen!) Ezt tehát határozatilag kimondom.

(A buffalói merénylet.)

Elnök: Egy ettől egészen eltérő jellegű eseményről kell még megemlékeznem, amely az országgyűlésnek együtt nem léte alatt történt és amely a nemzetközi szolidaritás érzelmeinek jogva kell, hogy a Házban is visszhangra találjon. Értem azt a merényletet, amelynek az észak-amerikai köztársaság volt elnöke, Mac Kinley ezen a nyáron áldozatul esett. En az hiszem, tisztelt képviselőház, hogy, valamint ehhez hasonló, sajnos, az utóbbi időben nem ritkán előfordult alkalmánál, ugy ezen alkalommal is a Ház azon szolidaritási érzelmeinek jogva, amelyekre előbb hivatodtam, megbotránkozásának ad kifejezést ezen aljas bűntett fölött s egyszerűen az amerikai nemzetet ért mély veszteség alkalmából e nemzet iránti részvételének jegyzőkönyvileg kifejezést jog adni. (Elnök helyeslés.) Méltóztatnak ehhez hozzájárulni? (Igen!) Ezt tehát határozatilag kimondom.

(Választások.)

A Ház ezután megalakította a bizottságokat, jegyzőkné pedig megválasztotta gróf Teleki Sándort, Kubik Béát és Farkas Józsefet.

A napirend következő pontja a királyi trónbeszédeknek második felolvasása volt.

(A felirati bizottság.)

Horváthy Nándor: Állandó parlamenti gyakorlat, hogy a törvényhozás a legmagasabb trónbeszédre felirattal válaszol. Hogy ez nem pusztán udvariassági tény, hanem fontos politikai eseményeket is, azt — gondolom — itt e Házban bővebben fejtegetni nem szükséges. (Ugy van! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Azért, támaszkodva az állandó gyakorlatra, amelytől soha eltérés nem történt, bátor vagyok a t. Háznak javaslatba hozni, méltóztatassék 21 tagú bizottságot kiküldeni azzal az utasítással, hogy a legmagasabb trónbeszédre választelirati terveket szerkeszsen és azt terjessze a Ház elé.

Van szentesem indítványomat írásban is benyújtani. (Elnök helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Indítvány: Beadja Horváthy Nándor. Válaszra a képviselőház egy 21 tagból álló bizottságot, oly utasítással, hogy a legmagasabb trónbeszédre adandó választelirát iránt készítsen javaslatot és azt terjessze a Ház elé.

Elnök: A képviselőház elfogadja Horváthy Nándor indítványát.

Holnap délelőtt 10 órakor a választelirati bizottság fogják megválasztani.

BELFÖLD.

Széll Kálmán a királynál. Mint értesülünk, ő felsége ma délután 2 órakor egy óra hosszat tartó magánkihallgatáson fogadta Széll Kálmán miniszterelnököt.

Az új püspökök. Megtörtént a végleges döntés az úreszédben levő három katolikus püspöki szék betöltésére nézve. Amint értesülünk, ő felsége győri püspökök gróf Széchenyi Miklós jaáki apátot, esztergomi kánonokot, a Pázmáneum papnevelő-intézet igazgatóját, eszombathelyi püspököt dr. István Vilmos felszentelt püspököt, a szombathelyi püspökség helytartóját, székesfehérvári püspököt dr. Várossy Gyula kalocsai apátkanonokot, a budapesti központi papnevelő-intézet igazgatóját nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap egyik legközelebbi számában teszik közzé. Ez a három kinevezés újabb sikere és dícsősége a Széll-kormányának, amely rendszeresen törekszik arra, hogy a főpapi javadalmak szabad-elvű, erős magyarereszű egyházi férfiaknak juszanak. Mind a három új püspök teljes mértékben bírja ezeket a tulajdonságokat. Egyházunknak hü szolgálai, a mellett kitünő hazafiak, tudós férfiak, s egyéniségük minden tekintetben kiváló. A közvélemény is ilyeneknek ismeri őket, ami garancia arra, hogy kinevezésük általánosan jó hatást fog tenni, a magyar episzkopátus pedig hárman olyan egyházfejedelemmel fog gyarapodni, aki méltán foglal majd helyet ebben a nagydíszű testületben.

Gróf Széchenyi Miklós győri püspököt kinevezését a székeskáptalanul a következő táviratban közölte:

Szentséges atyánk és legkegyelmesebb urunk, királyunk egyező akarata a győri püspöki székbe szökött, amiről hivatalos tudomást véve első akarok lenni, aki azt a fötisztelő káptalanul tudatja. Testvéri támogatásuk reményében magamtól buzgó imáinkba ajánlom, Isten szent áldását kérem a káptalanra és az egész egyházmegyére.

Gróf Széchenyi Miklós kinevezését rokonszenvenesen fogadják Győrött.

A Ház elnöksége a királynál. A képviselőház elnökségét ma külön kihallgatáson fogadta a király az általános kihallgatások előtt. Előbb gróf Apponyi Albert mutatkozott be a királynak, mint a képviselőház új elnöke, aztán bemutatatta Tallian Béla és Daniel Gábor alelnököket is új minőségükben. Az uralkodó azon való örömeinek adott kifejezést, hogy a Ház tanácskozásait gróf Apponyi Albert fogja vezetni, majd kérdést intézett hozzá, vajjon az új Ház minő kilátások közt kezdi meg tevékenységét. A képviselőház elnöke azt válaszolta, hogy a Ház kitünő auspiciumok közt, igen kedvező kilátásokkal fog hozni, hogy a trónbeszédben vázolt nagy feladatoknak eleget tegyen.

A társalgás további folyamán a király a lefolyt választásokról beszélgetett, majd a választások ellen beadott petíciókra tért át s a többi közt megkérdezte, vajjon a Kuriaának sok dolga lesz-e a választások felett való bíráskodással? Az urak azt a választ adták ő felségének, hogy, tekintettel a beérkezett kérvények számára, a Kuriaára nagy és nehéz feladat vár a petíciók elbírálásában. A király igen kegyesen fogadta a tisztelő elnököket, s az egész beszélgetés nagyon sziveshangu volt.

A felirati bizottság. A képviselőház holnap üléseben fogja megválasztani a választelirát elkészítésére kiküldendő bizottságot. A bizottság már holnap délután ülést tart, amelyen megalakul.

Megtámadott mandátumok. A Kuriaának a választási kérvények fölött bíráskodó tanácsa ma hat mandátum ügyében tüzte ki a tárgyalás napját: báró Bánhidly Antal (Kisjenő) mandátuma ügyében december 9-ikére, Fogarassy Zsigmond (Halmi) mandátuma ügyében december 11-ikére, Orley Kálmán (Margitta) mandátuma ügyében december 13-ikára, Valasek János (Verbó) mandátuma ügyében december 16-ára, Enyedi Lukács (Tápé) mandátuma ügyében december 18-ikára, Farkas Ábrahám (Rimaszombat) mandátuma ügyében december 20-ikára.

Ma két újabb kérvény is érkezett a Kuria iktatójába: Libertini János és társai korponai lakosok petí-

előző támadták meg az október 4-én megválasztott ifjú Holzer János képviselő mandátumát és Nagy Emil ügyvéd Gergely Sándor és társai nevében Benke Gyula közíráshelyi mandátuma ellen adott be kérvényt a Kuriához.

Bizottsági jelölés a szabadelvűpártban. Az országgyűlési szabadelvűpártnak báró Podmaniczky Frigyes alatt tartott mai értekezletén kijelölték:

A **felirati bizottságba:** gróf Andrassy Gyula, gróf Andrassy Tivadar, Beksics Gusztáv, Berzeviczy Albert, Falk Miksa, gróf Hadik János, Hieronymi Károly, Hódossy Imre, Horánszky Nándor, Münnich Aurél, Papp Géza, Perocz Dezső, Pildner Ferenc, Radovanovics György, Rohonyi Gyula, Szcizovszky János, Tallián Béla, gróf Teleki Sándor, gróf Tisza István, Tomasich Miklós és Vészi József.

Kijelöltettek továbbá a Ház kilenc **bíró bizottságba** a párt kebeléből választandó tagok, és pedig:

Az I. bíró bizottságba: Bogvay Máté, Domahidy Elemér, Fülöp Béla, Hadzi János, Sréter Alfréd;

a II-ikba: Apáthy Péter, Bay Lajos, Fischer Sándor, Frey Ferenc, Ugron János;

a III-ikba: Angyal József, gróf Bethlen Sándor, Ivánka Oszkár, Kiss Emil, Baross Domokos;

a IV-ikbe: Drakulics Pál, Hódossy Imre, Issekutz Győző, László Mihály, Radovanovics György;

a V-ikbe: Ebergényi Sándor, Halász Zsigmond, Kristóffy József, Mayer Károly, Münnich Aurél;

a VI-ikba: Borbély György, Molnár József, Szentiványi Árpád, Voinits Sándor, Zsambokréthy Emil;

a VII-ikbe: Barcsay Kálmán, Daróczy Aladár, báró P. Horváth Arthur, Piukovich József, Tuba János;

a VIII-ikba: Belitska Béni, Fejér Antal, Haydin Imre, Lázár Árpád, Nagy Mihály;

a IX-ikbe: Fernbach Péter, Kabos Ferenc, Körsikényi Elek, Simó Lajos, Zákó István.

A horvát választások. Zimonyból táviratozzák: Dr. Radivojevic zimonyi ügyvédet, akit a simanováci választókerületbe az úvidéki radikális *Zastava* ajánlott képviselőjelöltnek, a választókerületnek mind a husz községgé határozottan visszautasította. A választók kijelentették, hogy a nemzeti párthoz csatlakoznak és vezéröknek ezután is gróf *Khuen-Héderváry* bánt tartják, öt követik és eddigi érdemes képviselőjüket, *Popovics* Vazul Istvánt, a budapesti Tökölyánnum igazgatóját fogják itt újból megválasztani. A választók meghívására *Popovics* tegnap négy községgé tartott programbeszédet. Mindenütt ünnepiesen fogadták és beszédét nagy tetszéssel hallgatták. A képviselőválasztás szerdán lesz, amikor is *Popovics*ot újból képviselővé fogják választani.

Pártértekezlet. A *Szederkényi* Nándor elnöklete alatt álló függetlenségi és 45-ös párt ma este öt óra körül értekezletet tartott, amelyen a párt választófelirati javaslatának megszerkesztésére bizottságot küldtek ki. Ennek tagjai *Szederkényi* Nándor, *Holló* Lajos és *Lovász* Márton. A felirati tervezetet a pénteken délután öt órakor tartandó értekezleten mutatják be.

A csornai mandátum. *Rakovszky* István országgyűlési képviselő, kit tudvalevőleg két helyen választották meg: Csornán és Zsambokréten, mint egy köznyomatos értesül, a számbokrúti mandátumot tartja meg. *Rakovszky* úgy a csornai, mint a számbokrúti pártvezetőséggel tudatja az elhatározását. Egyben szándékát bejelenti a ház elnökénél, ki intézkedik az új választás iránt.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÜLFÖLD.

Vilmos császár a kereskedelmi szerződésekről. A *Berliner Lokal-Anzeiger* egy munkatársának — mint tudósítónk Berlinből táviratozza — alkalma volt ma Vilmos császárnak egy bizalmasávról, gróf *Doenhoff-Friedrichstein*nal a legaktualisabb kérdésekről, a vámtarifáról és a kereskedelmi szerződésekről beszélnie, s ezen a réven értesült magának a császárnak e kérdésben elfoglalt álláspontjáról. A gróf közlése szerint a császár egyáltalán nem idegenkedett soha a

bonavdmok megfelelő emelésétől, noha annak idején teljes mértékben magáévá tette a *Caprivi-féle szerződést*. A császár — mondá gróf *Doenhoff-Friedrichstein* — meg van róla győződve, hogy a *Vámok emelése mellett is létre fognak jönni a kereskedelmi szerződések.*

Az olasz királyi pár utja. III. Viktor Emánuel király most készül trónralépte óta első külföldi útjára. Az utiprogrammot a legközelebbi minisztertanács fogja megállapítani, de annyit már ma is jelentenek Rómából, hogy Viktor Emánuel király, ki nejevel együtt fog utazni, először is *Ferenc József* királyt látogatja meg s azután Oroszországba megy *Miklós* cár látogatására. Onnan hazajövet az olasz királyi pár *Vilmos* császárnak és nejeinek lesz a vendége. Hangsúlyozzák Rómában, hogy *Viktor Emánuel* király különös sulyt vet a hármasszövetség másik két uralkodójának *Ferenc József* királynak és *Vilmos* császárnak a meglátogatására.

Az osztrák képviselőházból.

Budapest, november 4.

A képviselőház ma folytatta a költségvetés tárgyalását. Holnap a költségvetési bizottság ül össze, amely ülésen felvetik a budgetvita megrovidítésének kérdését és az egyes pártoknak alkalmuk nyílik ebben az ügyben állást foglalniok. A parlamenti helyzet megvilágítására tudni kell, hogy tegnap *Koerber* miniszterelnök és *Rezek* cseh miniszter közt két óráig tartó tanácskozás folyt, de a cseh lapok be sem várva az értekezés eredményét a régi hangon támadják a *Koerber* kormányt. A *Moravska Orlicenek* egy bécsi levélben azt jelentik, hogy a miniszterelnök és a csehek közt annyira kiélesedtek a viszonyok, hogy a költségvetés és a kiegyezés idejékorán való elintézése komolyan veszélyeztetve van. Ennek oka nemesak azokban a sérelmekben rejlik, amelyeket 1899. évi október 17-dike óta a cseh népek el kellett tűrnie, hanem a csehek kulturális szükségleteinek rendszeres mellőzésében. is Főképp az a panaszuk, hogy a brünni cseh műegyetemen nem töltik be a szükséges tanszéküket. Így bálnak el a csehek más kulturális kötelezésekkel is, melyeket pedig a „pártatlan” kormánynak a saját kezdeményezéséből kellene teljesítenie, mert törvény szorítja rá. *Koerber* azonban nem ismeri el ezt az alkotmányos kötelezettséget és félreismeri a cseh nemzet jelentőségét a dinasztia és a birodalomra nézve. *Rezek*, aki az uralkodó akarataiból a kormány tagjai közt foglalt helyet, egészen komolyan figyelmeztette a kormányt kötelezésére, de a kabinett főnöke hallani sem akar róla. A cseh lap azzal e kijelentéssel végzi, hogy *Koerber*nek még csak néhány napja van a javulásra.

Bécs, november 4.

A képviselőház mai ülésére beérkezett irományok között van *Jaworski* lovagnak, a lengyel klub elnökének interpellációja az Ausztriából Lengyel-Poroszországba küldött lengyel címzésű levelek, nyomtatványok stb. visszatartásáról, továbbá *Berger* és társai interpellációja az innsbrucki egyetemen történt eseményekre vonatkozólag, amely interpellációban azt kérdezik a közoktatásügyi minisztertől, hogy mely okok bírták arra, hogy az innsbrucki egyetem két-nyelvűvé tételét előmozdítsa és milyen álláspontot foglal el az ausztriai olaszoknak azzal a kívánságával szemben, hogy olasz egyetemet létesítsenek osztrák földön.

Elnök rendentartítja *Klofac*ot legutóbbi beszédében tett némely nyilatkozatai miatt.

A ház azután folytatta a *költségvetés* általános tárgyalását.

Azmann kéri a házat, hogy az összes pártok vállalva igyekezzenek a házat munkaképessé tenni. Azután a kereskedelmi és vámszerződésekkel foglalkozik, amelyeket szerencsétlenségnek nevez és egy-séges közgazdasági politika inaugurálását kívánja a közép-európai államokban. *Magyarországgal* való kereskedelmi és vámszerződésre vonatkozólag úgy látja, hogy a miniszterelnök legutóbbi beszédében már nem foglalta el ugyanezt az álláspontot Magyarországgal szemben, mint előző beszédeiben. Felsorolja a hátrányokat, amelyekkel a kiegyezés Ausztriára nézve jár és azt mondja, hogy *Koerber* neve arany lapon fog tündökölni Ausztria történetében, ha a magyaroknak *maka-csul ellentáll*. Az osztrák nép megelégedte már, hogy *Magyarország* úgy bánjék vele, mint kisebb értékű szerződő féllel. Azután a magyar piacnak az osztrák ipar termékei elől való elzárásával foglalkozik, majd több

kívánságot és panaszt terjeszt elő pártja nevében s végül a Dunagőzhajózási társaságnál uralkodó állápotokat kritizálja és a *Los von Rom* kérdésre azt mondja, hogy a miniszterelnöknek e mozgalom ellen való nyilatkozata nem kielégítő, mert a Rómától való elszakadás egyértelmű az Ausztriától való elszakadással. Végül kijelenti, hogy a keresztény-szocialis párt támogatni fogja a kormánynak minden józan akcióját, de magartartását attól teszi függővé, hogy teljesíti-e a kormány a lakosság jogos követeléseit. (Élénk helyeslés.)

Bianchini horvát nyelven kezd beszédét, majd némétül kérdezi a minisztertől, hogy mikor fogják véglegesen rendezni *Dalmácia* közigazgatását. Azután több kívánságot és sérelmet sorol fel és tiltakozik a horvát nyelv rendszeres elnyomása ellen. Kijelenti azután, hogy a *San Girolamo*-ügyre, amelyben a horvát nevet hallatlanul meggyalázták, vissza fog térni, ha a kormány nem teljesíti kötelezettségét minden tekintetben. Végül a délszláv tartományokban horvát-szlavon egyetem létesítését követeli egy olasz egyetem mellett vagy legalább is a zágrábi egyetemen folytatott tanulmányok érvényességének elismerését és azzal a kijelentéssel fejezi be beszédét, hogy pártja a költségvetés ellen fog szavazni, míg jogos követeléseit nem teljesítik. (Élénk helyeslés a délszlávok soraiban.)

Koss pánaszolja, hogy a lengyel nemesség elnyomja a ruthén népet és kijelenti, hogy a ruthén klub a költségvetés ellen fog szavazni, mert nem viselkedik bizalommal a kormánnyal iránt.

Wolf tiltakozik az ellen, mintha az ő pártja kormánypárt volna és hangsúlyozza, hogy a nemzetiség vizsgálomoldása nélkül a ház nem juthat el a szociálpolitikai reformhoz. Ez állam fenntartása csak úgy lehetséges, ha a német népet vezérnemzetté teszik. Visszautasítja azt a rágalmat, hogy a nagynemzetek az államra nézve veszedelmes párt volna és azt mondja, hogy a nagynemzetek programja világosan és hátsógondolat nélkül magában foglalja programjukat. A kormány politikája kedvez a szlávok szoruló politikájának. (Élénk ellenmondás jobbról.) A csehországi németek követelik a cseh kisebbségi iskolák megszüntetését a tisztán német vidékeken és a hivatalnoki kar elcsehsítésének abbahagyását. Hangsúlyozza, hogy az ő pártja lojális és hazafias, és végül utal azokra a veszedelmekre, melyeket a federalisztikus törekvések Ausztria fennállítására nézve magukban rejtenek. (Élénk tetszés a nagynemzeteknél.)

Herold, ki most szólásra következett volna, kéri az elnököt, hogy rosszulléte miatt holnap mondhasse el beszédét és hogy e célból szakítsák félbe az ülést. (Élénk ellenmondás a baloldalon. Felkiáltások: Ez házszabályellenes!) Az elnök kérdést intéz a házhoz, mely az ülés félbeszakítását 87 szavazattal 83 ellenében megtagadja. Erre *Herold* elmondja beszédét.

Herold visszautasítja *Wolf*nak a cseh nép ellen intézett támadását és szemere veti a kormánynak a semlegesség megtörését Csehország kettősztatásának előkészítése által, továbbá a nyelvkérdésnek Csehországban való kezelése által és kijelenti, hogy mindenesetre jó volna, ha az osztrák-magyar kiegyezés kérdésében a parlament a kormány mögött állana. De különbség az, hogy a kormány ennél meg akarja-e óvni Ausztria gazdasági érdekeit, vagy pedig arról van-e szó, hogy legyen kiegyezés bármely formában. A szónok kijelenti, hogy a cseh nép sohasem egyeznék bele a német államnyelv behozatalába. Hogy a munka tovább folyjék e házban, a kormány és ama pártok hatalmában van, amelyeknek fogya a kormány. A csehek a kormánytól semmi igazságtalan dolgot sem követelnek és ha szükséges, minden időben felveszik a harcot. Ha újból megtennék a kísérletet arra, hogy a cseh népet megtámadják, a csehek felvértezve fogják találni a nemzeti becsület védelmére. E szerint viselkedjék is a kormány a csehekkel szemben. (Élénk, hosszas tetszés jobbról.)

Ezzel a költségvetés első olvasását befejezték s a költségvetést a költségvetési bizottsághoz utasították. Az elnök utólagosan rendentartítja *Wolf*ot a közizgazgatási bíróság ellen használt sértő kifejezése miatt. A legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

Krakó, november 4.

A *konzervatív lengyel klub* tegnap azt a határozatot hozta, hogy a *Reichsrath* lengyel képviselőinek mindenképpen az esetleges *obstrukció leküzdésére* kell törekedniük és odahatniok, hogy a költségvetést minél gyorsabban letárgyalják.

Az előkelő úri közönség figyelmébe

ajánljuk a modernkor minden kívánalmainak megfelelő és célszerű

Általánosan elismert elegáns szabás és remek kidolgozás. Nagy raktár tisztán angol és skót különlegességekben. Képekkel ellátott teljes prospektust és mintákat kívánatra bérmentve küldünk.

Próbabőlönst szivesen készítünk.

Mértékű bármely öltöny elegendő.

SCHNELLER és KOZMA, VII. kerület, Royal-szálló.

A délafrikai szabadságharc.

Pretória, november 4.

A boerok október 30-án megtámadták *Benson* ezredes utóhadát és elvettek tőle két ágyút. Alighogy a harc megkezdődött, *Benson* elesett. Hellyette *Woods-Sampson* őrnagy vette át a parancsnokságot, aki összegyűjtötte a csapatokat s védelmi állásba helyezkedett. A boerok kétségbeesett erőfeszítést tettek, hogy az angolok egész haderejét leverjék s ismétetlen nekimentek egyenest a vonalnak, de mindannyiszor nagy veszteséggel visszaverték őket. Veszteségüket 200—400 emberre becsülik. Az angolok állhatatosan védekeztek, míg *Barter* ezredes november elsőjén segítségükre nem jött. Erre aztán a boerok visszavonultak.

London, november 4.

A *Daily Telegraph* jelenti Pretóriából, hogy *Sampson* ezredesnek sikerült a csapatok egész kíséretét és a szekereket megmentenie. A boerok támadásukkal nem hagytak alább, jó fedezetből és sáncokból lövöldöztek a hamarosan rendezett táborra, de a két ágyút, amelyek nyílt sikon 500 yardnyira voltak a harcóló boeroktól, nem tudták elvinni. *Barter* ezredes megérkezése után az ellenség szétszórt. A boerok, akik azt remélik, hogy az egész csapatot elfogják, *Barter* megérkezéséig folytatták a harcot. Más csapatok illőidőbe vették az ellenséget. Az angolok néhány boert foglyul ejtettek.

London, november 4.

A *National Review* közli azt a táviratot, melyet *Buller* tábornok a colensoi vereség után Sir *George White* tábornokhoz, *Ladysmith* védőjéhez intézett. A távirat így szól:

Meg vagyok verve. Ön el fogja égetni összes chifreit, elpusztítja minden municióját s a lehető legjobb feltételek mellett megegyezik a boerokkal. En a Tugelánál eláncsoltam magamat.

Az említett folyóirat ezt a táviratot állítólag egy polgári embertől kapta, aki az ostrom alatt *Ladysmith*-ben volt. A folyóirat azt is állítja, hogy *Buller* azt közölte *Whitel*-tel, hogy december 17-én Colensoánál támadni akar. De már december 15-én támadott, úgy hogy *White* *Ladysmith*-ből nem működhetett közre.

London, november 4.

A Dél-Afrikából kiutasított személyek kártérítési igényeinek megvizsgálására kiküldött bizottság mai ülésén közölték, hogy a németalföldi kormány az angol kormány által lefajlott összeget némely lenntartásokkal elfogadta.

London, november 4.

A külügyi hivatal tudatja, hogy *Beyle* angol hadnagyot, akit *De Wet* 1900 november 23-án elfogott, az évi október 22-én *Botha* Fülöp parancsára agyonlőtték.

London, november 4.

A Dél-Afrikából kiutasított egének kártérítési igényeinek megállapítására kiküldött bizottság mai ülésén elhatározta, hogy szerdán tart ismét ülést, amelyen meghallgatja egy orosz általvaló követeléseit, melyek az Oroszországgal létrejött egyezménybe nincsenek beolvasva és megvizsgálja a görög és a fiatalok igényeit. Minthogy a francia képviselővel folytatott tárgyalások nem vezettek eredményre, elhatározták, hogy egy francia igénylő követelésére vonatkozólag jövő héten folytatják a tárgyalást.

Hága, november 4.

A génuai kereskedelmi kamara titkára tudatja, hogy a génuai kikötőmunkások csatlakoztak az angol kereskedelmi hajók bojkottálásához.

Törökország megfenyítése.

Budapest, november 4.

A Toulonból tegnapi este indult francia hajóhad egy része mégis végrehajtja eredeti feladatát: el fogja foglalni *Mitlene*-t, hogy ezzel nyomást gyakoroljon a szultánra. A hajóhad másik része, amely *Majman* tengernagy parancsnoksága alatt állott, visszavért Toulonba, mert a tervbevetett feladat végrehajtására a *Caillard* parancsnoksága alatt álló hajóhad elegendő. Ebben az osztályban a következő hajók vannak: két nagy hadihajó, a *Charlemagne* (11287 tonnás) és a *Gaulois* (11268 tonnás), azután *Pothuau* (5480 tonnás), *Chanzi* (4812 tonnás) és *Gailé* (2355 tonnás), továbbá két torpedó. A hajórajnak van 12 nagy ágyúja, 38 középszerű és 110 kisebb kaliberű ágyúja.

Páris, november 4.

A *Temps*-nak jelenti Konstantinápolyból: *Bapt* francia ügyvivő tudatta a török külügyminiszterrel, hogy a szultán irádója, amelyben elismeri, hogy *Lorando* helyesen számította föl követelését, nem alkalmas arra, hogy a francia kormányt elégtétellel szolgáljon, mert a szultán egyetlen

szóval sem tesz említést a fizetés módjáról. *Bapt* megjegyezte továbbá, hogy Franciaország mindaddig nem kezd meg újra a diplomáciai összeköttetését, amíg a porta nem bizonyítja be tetteikkel, hogy nem fog többé akadályokat gördíteni Franciaországnak a Keleten szerzett és szerződéses jogai ellen. E közben *Caillard* tengernagy folytatja missziójának teljesítését s ma, hétfőn, érkezik a neki megjelölt görög kikötőbe, ahol meg fogja kapni a további utasítást. A török tengerpartnak az a pontja, ahová a francia hadosztály el fog menni, valószínűleg *Mitlene*. *Caillard* első sorban ezt a szigetet fogja okkupálni és ha a szultán még ekkor sem enged, úgy *Caillard* a kontinensen levő szmirnai vámpéületet fogja elfoglalni.

Toulon, november 4.

Caillard hajóhadosztályának utját vasárnap délig egyetlen távirat sem jelezte. A hajóraj szándékosan kerülte el *Boniaci*ót, mert ott nemcsak francia, hanem olasz szemlélők is észrevehetők volna. A francia hajók csak az utolsó pillanatban kapták a parancsot az indulásra. Annyi szemet vettek magukkal, a mennyi egész utjukra elég lesz. Másrészt azonban úgy látszik, hogy megjelölték a hajók számára azokat a pontokat, ahol eleséget fognak fölvenni. Egyébiránt a Kréta előtt levő *Condor* francia állomáshajó érintkezésbe léphet a hajóhadosztályal s a Konstantinápolyt előtt levő francia állomáshajó is eléje mehet. A hajóraj pontos és gyors elindulása azt bizonyítja, hogy a francia időközti tengeri hajóhad feladatának magaslatán van s hogy a francia haditengerészet bármely előre nem látott eseménnyel szemben teljesíteni fogja feladatát.

Páris, november 4.

Allemane szocialista képviselő bejelentette *Delcassé* külügyminiszternek hogy meg fogja interpellálni a flotta-demonstráció dolgában. *Delcassé* kijelentette, hogy válaszolni fog az interpellációra, de a válaszadás napját később jog megváltoztatja. Hir szerint *Delcassé* csak akkor akarja az interpellációt elintézni, ha *Caillard* hajóosztálya már rendeltetése helyén lesz.

Toulon, november 4.

Hir szerint a *Caillard* parancsnoksága alatt Toulonból Törökország felé tartó francia hajók akciója nem fog csupán az ismert vitás ügyekre szorítkozni.

Páris, november 4.

Mint a *Temps* Toulonból jelenti, a „*Mytho*“, „*Vinlong*“ és „*Shamrock*“ szállítóhajók készen állanak arra az esetre, ha a kormány szükségesnek tartaná, hogy csapatokat küldjön Törökországba. A hajóraj-hajók ma kiegészítik élelmiszer- és szénkészletüket.

Bizalom a francia kormányban.

— Távirati tudósítás. —

Páris, november 4.

A képviselőházban ma *Semba*t interpellált Franciaországnak Törökországhoz való viszony tárgyában. Azt kívánta volna. — ugymond — hogy a kormány akciója ne a parlament részvétele nélkül menjen végbe. A Kelet a meglepetések földje. Csodálkozását fejezi ki, hogy Franciaország e miatt a magánügy miatt intervenciót holtot az örmény események alkalmából nem interveniált. Közölte a kormány, hogy mikor tér vissza a hajóhad és minő feltételek mellett. A hatalmaknak oda kell törekedniük hogy lehetlenné tegyék a szultának, hogy az örmény megszárlásokat megismétlje. (Tetszés a szélsőbalon.)

Cochin azt a nézetet fejezi ki hogy Franciaország a hatalmakhoz appelláljon, hogy követeléseinek teljesítését elérje és hogy a berlini szerződésnek és a kapitulációknak tiszteletet szerezzen. Közben *Cochin* a dél-afrikai háborúról kezd beszélni és a boerok ellen indított hadjáratot kemény szavakkal ítéli el és végül azt kérdi, hogy Franciaország Oroszországgal való szövetségéből minő előnyöket fog húzni és hogy vajjon a hatalmak kényszeríteni fogják-e a szultánt, hogy a keresztények javára szigorú különböző reformokat végrehajtsa.

Delcassé külügyminiszter kijelenti, hogy Franciaország nem tagadja érdeklődését az örményországi események iránt. Ugyanaz az éberség, amelyet az anyagi érdekek védelmében tanúsított, fog megnyilvánulni az erkölcsi érdekek irántis. Szükséges, hogy az igazságosságnak teljesen elég tetséssék és Franciaország megmutassa Törökország sakkhuzásival szemben, hogy nem járja az, hogy túrelmével visszaljenek. A miniszter kijelenti, hogy Törökország rosszhiszenúsége a Tubini-, Lorando- és a rakpartkérdés ügyében volt az oka annak, hogy Franciaország kényszerítve volt a diplomáciai viszonyt feltűggeszteni. Franciaország nem keres új előnyt, de érdekeinek tiszteletet akar szerezni és nem fogja tűrni, hogy humanitárius vagy tudományos intézményeit, gazdasági és ipari vállalko-

zásait zavarják. Franciaország akciója annál erősebb lesz, mert mérséklete nagy és türelme hosszú volt. (Tetszés.) A miniszter különböző szemrehányásokkal szemben hozzátéste, hogy sohasem tévesztette szem elől az örmény kérdést és a keresztények oltalmának kérdését, de Macedóniában és O-Szerbiában is önkény uralkodik. A kormány mindenképpen fáradozni fog azon, hogy az igazságnak érvényt szerezzen és a nyugalmat tenntartsa. De Franciaország nem az egyetlen hatalom, mely a berlini szerződés körül érdekelve van.

A vita befejeztével

*Semba*t a következő napirendet indítványozza. A ház annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Franciaország kötelességet mulasztott, midőn az örményeket nem részesítette hathatós védelemben. El lövén tőkélve, hogy ezt az oltalmat a hatalmakkal való megegyezés által megkínnyítja, a ház átter a napirendre.

*Chasten*et a kormány iránt bizalmat kifejező napirendet nyújt be, melyhez a kormány hozzájárul.

*Semba*t napirendjének elsőbbségét 227 szavattal 212 ellenében megszavazta a ház.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök ellenzi ezt a napirendet, mert nem fejezi ki a kormány iránt azt a bizalmat, amelyre nehéz és bonyolított feladatainak teljesítésében szüksége van.

Ribot kijelenti, hogy nem szavazhat bizalmat a kormánynak, mert nem viseltetik bizalommal a kormány általános politikájára iránt.

Brisson kijelenti, hogy a kormánytól a mostani körülmények közt megtagadni a bizalmat annyit tesz, mint csorbítani Franciaország tekintélyét. Felszólítja az összes republikánusokat, hogy szavazzanak bizalmat a kormánynak.

*Semba*t napirendjét azután 394 szavattal 75 ellenében elvetette a ház és *Chasten*et napirendjének elsőbbségét 302 szavattal 241 ellenében megszavazta. Ez a napirend, melyet a kormány is elfogadott, így hangzik:

A ház, bízva a kormányban, hogy Franciaország érdekeinek és közbücsületének tiszteletét fog szerezni, átter a napirendre.

Ezt a napirendet 305 szavattal 97 ellenében el is fogadták.

HIREK.

Budapest, november 4.

— BUDAPESTI NAPLO. Október 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Dr. *Moravcsik* Károly egyetemi magántanár a Rókus-kórház gégeészeti osztályának rendelő orvososa november elsőjén fogva Kigyó-tér 1. szám alatt a király bérpatotájában rendel.

— A királyi Budapest. Őfelsége ma reggel hat órakor Gödöllőről a fővárosba érkezett. Elelőtt tíz órakor általános kihallgatást adott, amelyen a következők járultak eléje:

Lobonovits Rudolf herceg tábornagy, gróf *Golchovski* Agenor külügyminiszter (aki Murat hercegnek, apósának halála alkalmából kifejezett királyi részvétért mondott köszönetet), gróf *Széchenyi* Gyula őfelsége személye körüli miniszter (aki testvéreinek, *Széchenyi* Pál gróknak halála alkalmából kifejezett királyi részvétért mondott köszönetet). Császári György érsek, dr. *Kautz* Gyula, báró *Podmaniczky* Géza és *Fabiny* Teréz választásos belső titkos tanácsosok; a magyar képviselőház elnöksége: gróf *Apponyi* Albert, *Tallán* Béla és *Daniel* Gábor; gróf *Széchenyi* Aladár, gróf *Széchenyi* Emil és gróf *Maulth* József, gróf *Wenckheim* Ferenc, báró *Nopcsa* Elek, gróf *Sétány* Sándor, báró *Schell* Sándor kamarások; *Thoss* Erich, *Dragolovits* Albert, *Comes* György altábornagyok; *Stenzel* Alajos, *Sedlacek* Tivadar, *Bruzsek* Alfréd, *Klettler* Brunó, *Foytech* Adalbert, *Eupprecht* Henrik vezérőrnagyok; *Gebhardt* Nándor ellentengernagy, *Oberi* Edé vezérhadbiztos, *Reuss* Agoston, *Nekics* János, *Schreyer* Richárd és lovag *Schwarzdner* Simon ezredesek, *Klettler* Ervin főhadbiztos, *Schramek* Antal, *Lipossek* Antal, *Szurmay* Sándor, *Czech* József, *Nyugovan* Viktor, *Vikálly* János alezredesek; *Ulrich* József. *Kalesics* János és *Fabán* Béla főorvosok; *Romy* Béla és *Fajda* Ottó miniszteri tanácsosok; *Mágyasi-Dietz* Sándor, *Eutz* Géza és *Fimány* Ernő egyetemi tanárok; *Farkas* Lajos és *Zsedényi* Béla osztálytanácsosok; *Damó* Tihamér műszaki tanácsos, *Futó* Mihály gimnáziumi igazgató, *Illés* Aladár tanár és *Heim* Mór igazgató.

A király ma délután öt órakor visszautazott Gödöllőre, ahonnan szerdán Bécsbe utazik, hogy ott a görög királyt fogadja.

— *Lueger* díszpolgársága. Bécsből jelentik, hogy a városbáza ma nagy ünnep volt, *Lueger* Károlyt ünnepelték, akinek ma nevenapja voltis ebből az alkalmából átadták neki a díszpolgári oklevelet. A keresztény szocialis párt teljes számban megjelent az ünnepen. *Lueger*t Sirobach üdvözölte.

— **A görög király Bécsben.** Bécsből jelentik, hogy György görög herceg ma este érkezik oda s úgy 6, valamint atyja az Imperial-szállodában fog lakni. Ferenc József király csütörtökön reggel érkezik Bécsbe, s még ugyanazon a napon meg fogja látogatni a görög királyt, aki ez alkalommal be fogja neki mutatni a fiát. Csütörtökön este udvari ebéd lesz, amelyre a görög király és György herceg lesz hivatalos. György király szombaton fiával Athénbe utazik. Tegnap villásreggeli volt a bécsi angol nagykövetség, amelyre a görög királyon és fián kívül csak a Times bécsi tudósítója volt meghíva.

— **Haldoklik az ősz is.** Könnyű kabátba bujva parentáltuk el a nyarat, ma pedig már ránk jár a bunda is. Csipős, fagyos a levegő, különösen reggel, no meg este, amikor rendszeren egy kis szél is kerekedik és az ember szemei közé esapja a hideget, hogy annál bizonyosabbak legyünk abban, hogy a még valamiképp békeségesebb ősnek vége és jön a tél. A ligetben, a vármajorban, azon a kevés zöld helyen, amelyet elmulasztott Budapest beépíteni, bokáig gázol az ember a nyirkos, feketére aszott falevel-téregben s a fák olyan kopaszok, mint a nyírfalepőr. Ma reggel már nagyon közel járt a hőmérő higanyoszlopa a nullához. Leesett az egyes számig. A hajnal népe, munkások, munkások, dideregve aprózták a lépést s hónuk alá szorítva vitték az uszonnapokat, hogy a kezüket elrejtessék a zsebkönyve vagy a kendő alá. Egészen tél volt. Csak a hó hiányzott hozzá. Zuzmára akadt bőven. Deres, őszies lett a házfédél s némely kapu kilínese mintha kivirágzott volna. Leereszkedett a városra a köd is. Egő lámpással indultak meg utjukra a villamos koscsik. Déléfél azonban áttörte a ködöt, s egy meleg lehelettel szertefutja a deret a nap. Hűvös, de derűs pár órája volt Budapestnek, olyan órái, amelyekben a szegény embernek se jut eszébe a téli rém, a kenyér dolga, a szénkérdés. De korán esteledett. Ebéd után már jóformán este van. Egy-két óra a délután, amíg lámpa nélkül lehet olvasni és írni, aztán már homályosodik az ég. A házak egyenes, tiszta vonalai belevésznek az alkonyatba s elkövetkezik a vigasztalan, rideg őszi este, az az este, aminek nincsen semmi határozott színe, mint a télnek és nincs megnyugtató, csillapító ereje, mint a nyárinak. S holnap, holnapután ismétlődik a mai nap, míg egyszerre egy reggelre meglepetésre ébredünk. Fehér lesz a világ színe.

— **A Széchenyi család köszönete.** Gróf Széchenyi Gyula miniszter, gróf Széchenyi Aladár és Emil s gróf Majláth József ma megjelentek a képviselőházban s köszönetet mondtak Széll Kálmán miniszterelnöknek és Darvasi földművelésügyi miniszternek azért a méltó toteméért, amelyet a kormány testvérük, illetve atyjuk s apócsk elhunytai alakjából rendezett.

— **Cseh Ervin Pécsen.** Pécsről táviratozzák, hogy Cseh Ervin miniszter ma odaérkezett rokonai látogatására. Holnap délelőtt Eszékre megy, ahol ünnepes fogadtatás és fákilyászene várja. Eszéken szerdán képviselőválasztás lesz, amelyen a miniszter a felső városban az egyedüli jelölt. Este tiszteletére díszelőadás lesz a színházban.

— **Edvárd király betegsége.** Falkensteinből táviratozzák a Frankfurter Zeitungnak, hogy dr. Besold gégespecialista, a falkenstein gyógyintézet másodorvosa, Londonba utazott. Beszélik, hogy a jeles orvost a londoni udvar hívta meg Csek grófnő közbenjárásával, aki az angol királyi párral meghiit barátságban van. A grófnő maga is a falkenstein gyógyintézetben kezeltette gégebaját dr. Besoldnál.

— **A pénzügyminisztérium új palotája.** A pénzügyminisztérium új épületének alapozási munkái legutóbb megkezdődtek és sok érdekes régiség került elő a felbontott falakból és a fundamentum alól. Az épület Fellner Sándor építész tervei szerint a Szent-Háromság-tér, Országház- és Pázmány-utca által határolt telken épül és egyike lesz fővárosunk legnagyobb középületeinek. Főhomlokzatával a Szt-Háromságtérre néz és itt lesznek a minisztérium fogadó-és tanácskozási termei. A hivatalos helyiségek száma mintegy 400 s a három emeleten mintegy 12.000 négyzetméter területet foglalnak el. Középen a vasból és betonból épült irattár áll, mely az első egyike Európában, hol ily szerkezet jó alkalmazásba. A palota a XV. század késő (profán jellegű) góthikájában épül s egyszerű és monumentális alakjával harmonikus illik a Mátyás-templom remek formáihoz.

— **Svampa bíbornok betegsége.** Svampa, bolgári bíbornok-hercegérseket, aki egyike a legkönyvolyabb pápa jeleiteknek, ma szélhűdés érte. E hírrel kapcsolatban említjük meg a Libre Parole akcióját mely arra irányul, hogy az új pápa ne legyen olasz ember. Az akció vezetője Drumont, aki azzal érvel, hogy az olasz nemzetiségű pápa nem lehet olyan szabad a cselekvéseiben, mint más. Drumont a pápai trónusra Gibbons baltimorei bíbornokot tartaná legalkalmasabbnak s azt hiszi, hogy egy amerikai pápa új korszakot jelentene az egyház történetében.

— **Elhagyott gyermekek.** A belügyminiszter a minap elrendelte, hogy a betegpolási alap terhére az a két egyesület, melynek főhatalmazást adott elhagyott gyermekek ápolására, csak törvénytelen és talált gyermekeket vehet föl. Minden más esetben a két egyesület köteles belügyminiszteri engedélyt kérni arra, hogy a gyermekeket fölvehesse. A kerületi előjárók most arra kérétek a tanácsot, hogy írjon föl a belügyminiszterhez, hogy ezt a rendeletet vonja vissza, mert a törvényes gyermekeknek is van egy nagyon szerencsétlen és gyors segélyreszoruló kategóriája: az apátlan gyermek. Az apátlan gyermek az, aki becsületes polgári családban születik ugyan, de szerencsétlenebb minden másnál. Atyjuk egy napon eltűnik s a legnagyobb nyomorban hagyja a családot. Hiába kutatják, hogy van-e az ilyen gyermeknek olyan rokona, aki tartásdíjat tudna fizetni érte. Mire azt a rokont megtalálják, rendszeren nincs kit ápolni, mert a gyermek elpusztul. Az előjárók tehát azt kérik, ha a miniszter nem akarja visszavonni a rendeletet, az ártatlan gyermekek érdekében legalább úgy módosítsa, hogy a miniszteri engedelem kérése előtt csak a helyi elhagyottságot konstataálják s csak a gyermekek elhelyezése után indítsák meg a további kutatást.

— **Tartalékos tisztek szemléje.** Ma ment végbe a fővárosban a tartalékos tisztek szemléje. Egész délelőtt tele voltak az utcák tisztekkel, akik teljes parádében jelentek meg. A honvédségi tartalékos tisztek szemléje a Ferenc József honvédelvossági kaszárnyában volt ahol Szulyovszky Örnagy és Vargha Mór százados vigyázott hogy rendben menjen a jelentkezés. A közhadisereg tartalékos tisztjei a tisztikaszinó díszterében jelentek meg Zeiter Örnagy és Friedländer főhadnagy előtt. Mindenki helyen állólvasták a múlt évi szemlé 6ta kiadott új rendeleteket. A honvédségi szemlén külön jelentkezésre szólították azokat a tartalékos tiszteket, akik oroszul tudnak.

— **Plaut Jakab.** Az emberiség nagy jótévőinek a száma megszorodott egyvel. Nizzában meghalt egy Plaut Jakab nevezetű tőkepénzes és vagyonát, körülbelül tíz millió koronát németországi emberbaráti intézetekre hagyta.

— **Erzsébet-napja.** A közoktatásügyi miniszter rendeletéből Erzsébet királyné nevenapjának évtordulóját az idén is megülik az összes iskolákban. Erzsébet napján, november 19-én az előadások úgy az egyetemeken, mint a többi tanintézetekben szünetelnek. Az iskolákban pedig gyászünnepeiken rója le a tanári kar és az ifjúság a kegyelet adóját Erzsébet királyné emlékére iránt.

— **Miksa császár orvosa.** Mexikóból érkező hírek szerint Cordovában a múlt hónap 21-ikén meghalt Semeleder Frigyes orvos, a mexikói osztrák önkéntes sereg volt főorvosa és a boldogultan Miksa mexikói császár egykori udvari orvosa. Miksa császár kivéggetése óta Semeleder teljes visszavonultságban élt és csak a szegények gyógyításával foglalkozott.

— **Az antikváriusok ellen.** Az új könyvet áruló könyvkereskedők kisütöttek, hogy a régi könyvből betegeket olvasnak ki az iskolás gyermekek. Arra kérétek tehát a belügyminiszter, hogy támogassa őket abban a törekvésükben, hogy az ócska iskolakönyveket a bolti ár tizenöt százalékáért összevásárolhassák s megsemmisíthessék. Természetes, hogy nem a közegészségügyi viszonyok iránt érzett forró érdeklődés vitte az új könyvkereskedőket erre a szamaritanus gondolatra, amit a miniszteriumban is elég jókor észrevettek s így a könyvkereskedők kérelmét, azzal az indoklással, hogy törekvésüknek haszna úgy sincs, elutasították.

— **A poseni lengyel diákok pöre.** Posenből jelentik nekünk, hogy a titkos szövetkezésben való részvétellel vádolt tizenhárom lengyel diák, illetőleg volt diák ügyében ma kezdődött meg a július havában elhalasztott tárgyalás. A tárgyaláson csak nyolc vádlott, köztük Szulczenksi orvosnövendék, aki a júliusi tárgyaláson hiányzott, és Bolenski egyetemi hallgató jelent meg, akit a védelem mentőtanúnak idéztetett meg.

— **Egyetemi hallgatók kegyelele.** A bölcsészettan hallgatók halottak napján a mar emutetteknek kívül még a következő nagy halottak siránál tették le, bezed kisérteben, kegyeletük koszoruját: Salamon Ferenc siránál Kis István, Peterffy Jenő siránál Gerevich Tibor, Tély Iván siránál Polló István bölcsészettan hallgató beszélt. Salamon és Tély siránál hosszabb idő óta az idén először nyilvánult a tanítványok kegyelele.

— **Elsikkadt millió.** Egy zürichi táviratunk lentli, hogy Rappersvylben nagy rómület uralkodik, mert az ottani bankban egy millió franknyi hiányt fedeztek fel. A kis város lakossága a bank bukása következtében koldusbotra jut.

— **Házaság.** Barta Laos budapesti könyvkereskedő vasárnap vezette oltárhoz Serényi Blanka kisasszonyt, Wigner Márton földbirtokos nevelt leányát Tápó-Szelen.

— **Ij. Garai Károly** eljegyezte zempláni Moskovitz Géza nagybirtokos leányát, Amáliát.

— **A londoni koronázás.** Hivatalosan tudatják az angol lapok, hogy Edvárd király koronázása okvetetlenül meglesz a jövő esztendőben. Az a nagy udvari bizottság, amely ennek az ünnepnek rendezéséről gondoskodik, nem függesztette fel működését, mint azt több lap jelentette. A koronázás külső pompa dolgában olyan impozáns lesz, amilyen semmi más hasonló szertartás nem volt. A világ minden részéből fömeltóságok seregenek össze Londonban. Különösen festői lesz a sok exotikus küldöttség. Indiából például jelentik hogy Edvárd király koronázásán öt maharadsza és több más fejedelem fogja Indiát képviselni. A bennszülettek hadseregéből is nagy csapatok mennek Londonba a koronázásra. A többi fejedelem és törzsiönök hódolatát az indiai alkirály fogadja 1903 november elsején Delhiben.

— **Cimacományozás.** Ó felsége legfelsőbb elhatározásával a Dietrich és Fia cs. és kir. udvari tea, rumnagyerkeskedés és likörgyár tulajdonosainak, idős Dietrich Emil és ifabb Dietrich Emil uraknak a császári és királyi kamaras szálltói címet legkegyelmesebben adományozta. E ritka kitüntetésben Ausztria-Magyarországon ebben a szakmában egyedül a ienti cég részesült.

— **Az országos ügyvédygyűlés.** Az országos ügyvédygyűlés állandó választmánya ma este 6 óraker ülést tartott György Elek kamarai elnök elnöklete alatt, az ügyvédi kamara helviségében. Az értekezletnek célja az országos ügyvédygyűlés részletes programjának megállapítása volt. Ez a végleges program a következő:

November 23-án szombaton este 8 óraker ismerkedési estély az ügyvédi körben.

November 24-én, vasárnap délelőtt 10 óraker az ügyvédygyűlés ünnepélyes megnyitása. Megnyitást után délután 2 óraker banket a Hungária-szálló éttermében.

November 25. és 26. napjain délelőtt 10 óraker a napirendre kitűzött kérdések tárgyalása. A napirend kérdései a következők:

I. Állásfoglalás a polgári perrendtartási tervezetnek az ügyvédi képviseletet érintő intézkedései tekintetében. Előadó: Dr. Végmann Ferenc, a székesi ügyvédi kamara utkára.

II. Mily módon és mely eszközökkel tehető az igazságszolgáltatás a szegényebb sorsu nép részére hozzáférhetőbbé és olcsóbbá?

It tárgyalandó az 1893. évi országos ügyvédygyűlésről visszamaradt következő kérdés: A közigazgatási bíráskodáshoz utal jogügyek olcsó és gyors emtézése. Előadó: Dr. Nagy Dezső, a budapesti ügyvédi kamara titkára.

III. Állás foglalás az ügyvédi nyugdíjintézet létesítése tárgyában. Előadó: dr. Nagy Olivér pozsonyi ügyvéd.

IV. a) Az ügyvédség jelenlegi szervezete megahagyandó, avagy új alapra lektendő-e? (bifurcatio, numerus clausus). Előadó: Pollák Illés, a budapesti ügyvédi kamara ügyésze.

b) Miképp merckendő az ifjúságnak a tulzsfolt ügyvédi pályára tödulása? (ügyvédképzés). Előadó: dr. Neumann Armin budapesti ügyvéd, orsz. képviselő.

V. Megengedhető-e hogy a közigazgatási hatóságok szabadságvesztés-büntetések szabjanak ki? Előadó: dr. Gyöngyössy József, a budapesti ügyvédi kör titkára.

— **Az országos ügyvédygyűlésre felrاندó vidéki ügyvédek részére az országos ügyvédygyűlés végrehajtó-bizottsága által kiállított s névre szóló igazolvány ellenében a magyar államvasutak, a kassaaoderbergi vasut és a delhavasut feláru jegyeket ad.**

A vidéki ügyvédek részére még színházi és szállodai kedvezmények állanak rendelkezésre a végrehajtó-bizottság által kiállított utalványok ellenében. Jevények az ügyvédi kamara helviségében és az országos ügyvédygyűlés központi irodájában kaphatók. Ugyancsak itt bármennemű felvilágosítással is szolgálhatnak a vidéki ügyvédeknek.

— **Az idegenforgalom a Magas-Tátrában.**

Egy felvidéki újság közli az ez évi tatrai idegenorgaionra vonatkozólag összeállított adatokat. Ezek szerint 32.185 volt az összes tatrai vendégek száma. Egyedül a három Tátrafüreden, Csorba-tavon, Tátra-Lomniczon, Barlangfügeten, Tátra-Széplakon 18.685 vendég fordult meg. Ezek között magyar 5700, német 2384, osztrák 1309, orosz és lengyel 134, balkánálambeli 22, belga és holland 13, angol 11, dán 9, olasz 9, francia 8, svájci 5, amerikai 4, kelet-indiai 2. A Tátra idegenforgalma tehát a múlt évi adatokhoz képest (22.000 személy) jelentős emelkedést mutat.

— **Névmagyarosítás.** Schwarez Adolf, a Foncière Posti Biztosító-Intézet cégjegyzője, nevét Irsaira magyarosította.

— **Kétszer nyílik . . .** Az akácának alapos konkurrensei akadtak ezen az őszön, amelyre csak a legutóbbi napok hidege hozott valamelyes téli hangulatot. Sok helyütt második fahasztottak bímbókat a fák és ma Gáborhelyi Kálmán, az Operaház tagja, egy gyümölcsökkel dusan terhelt málnabokor-ágot küldött be nekünk, amelynek zamatos, pros gyümölcs-e a málnabokrok második termése ebben az esztendőben. Egyik szilvája is kétszer hozott dus termést a jökdvü gazdának, aki ezután az akáciák helyett málnabokrokot és szilvafákat ültet el rákospartolai kertjében. Es nagyon meg fogja vetni a szegény akáciákat, amelyek kétszer nyílnak, de nem gyümölcsöznek . . .

— **Labori vallomása.** Labori, Dreyfus híres védőügyvéde, az általa szerkesztett *Grande Revue* legutóbbi számában nagyon érdekes politikai vallomások tett. E vallomások arval kezd, hogy eredetileg mint mérsékelt republikánus akart érvényesülni. 1893-ban e programmal lépett föl Mirman ellen, majd 1897. december havában, tehát akkor, mikor Zola Emil Dreyfus ügyéért sikra szállt, *Méline* miniszterelnök hívta magához, s arra kérte, hogy Chalons-sur-Marne-ban lépjen föl Bourgeois Leo ellen. Labori nem tehetett eleget a miniszterelnök kérésének, mert Dreyfusnak ekkor már fölkerítte őt arra, hogy vállalja el férje védelmét. Labori úgy fogta föl, hogy a védelem elvállalása erkölcsi kötelessége, ha mindjárt politikai karrierje esik is áldozatul. Hogy milyen változásokat idézett elő Franciaország belpolitikai életében a Dreyfus-ügy elintézése, azt Labori a *Revue* következő számaiban fogja kifejteni. A Dreyfus-ügy jelenlegi stádiumáról is nyilatkozik Labori s első sorban is azt konstatálja, hogy Dreyfus táborában visszavonás van. Az affaire — így írja Labori — megszűnt. Megszüntette a kimerülés, melyet a botrányok okoztak s megszüntette az a körülmény, hogy Dreyfus kegyelmet fogadott el. Az általános igazalom, melyet a pör keltett, abban lelta magyarázatát, hogy emberi problémáért folyt a harc, mely nem volt egyéb, mint a despotizmus harea az egyén jogaiért és szabadságáért s küzdelem a hibásan értelmezett állami észszerűség ellen. Mihelyt a védelem nem érzte a problémáért dolgozott, mielőtt egy embert kellett védeni, mielőtt olyan látszata lett a dolognak, hogy Dreyfus személyiségét kell védeni, rögtön megszűnt a Dreyfus-ügy általános érdeke. Dreyfus közvetve elismerte bűnét, mikor elfogadta a kegyelmet. Szabadságát jobban szeretete, mint rehabilitációját s az általános szempontból ezért nem érdekes a Dreyfus ügy, melyet ugyan folytatni lehet még, de sohasem úgy, mint eddig! Dreyfus Alfréd nem szimbolum többé s a Dreyfus ügy nem program eszentul.

— **A tojáskereskedelem központi piaca.** A mi tojást a magyarországi tyukok tojnak, az nekünk tulajdonosok sok volna rántótlának. A fölösleget tehát kiviszszük külföldre, de nem azon az uton, ami a legtermészetesebb lenne, Budapestre, hanem Bécsből. A tojászállítványok előbb Bécsbe vándorolnak s az ottani nagykereskedőknek hajtának vásznat, de már nem úgy, mint magyarországi tojás, hanem mintha Ausztriában szereztek volna be — az osztrák kereskedő urak. Szóval: osztrák-magyar tojás válik belőle azért, mert Bécsben van a kereskedelem központja. — Budapest tanácsa foglalkozott már ezzel a káros rendellenességgel s régi igyekezete az, hogy a tojáskereskedelem központját Budapestre helyezze át. Mind ez ideig azonban jámbor óhaját maradt az áttelepítés, amiszintén természetes, mert az akció nem volt elég erélyes ahhoz, hogy eredménye is legyen. Erdeklődik az ügy iránt a kereskedelemügyi miniszter is s ma megkérdezte a fővárostól, hogy miben áll a mozgalom dolga. A miniszter leiratában kimondja azt is, hogy a központot mindenképpen meg kell csinálni s felhívta a fővárost arra, hogy az akció további fejlődéséről értesítse a miniszteriumot. A miniszter érdeklődése mindenestre eredményez annyit, hogy nagyobb lépésekkel halad majd a cél felé az akció az eddigi tipegés helyett. A gazdasági bizottság még ebben a hónapban tárgyalni fogja a tojáspiac dolgát s azután nagy anket lesz a kérdésben a polgármester elnökele alatt. Erre természetesen meghívják a baromfityénésztöket is.

— **A jezsuiták Törökországban.** A jezsuiták, úgy látszik török földön sem kedvelt terjesztői a hitnek. Török lapok jelentése szerint az államtanács az összes vilajetek hatóságaihoz rendeletet intézett, mely megtiltja a jezsuitáknak, hogy az országba jöjjenek.

— **Sztrájkoló hentesmesterek.** Az ipartestület helyiségében tegnap értekezletet tartottak a budapesti hentesek s elhatározták, hogy kimondják a sztrájkot és becukják üzletüket, ha a város nem engedi meg, hogy a sertés-közvágóhídon fizessék meg a fogyasztási adót. A hentesmesterek e határozata alig érhető, mert a hatóság éppen a hentesipartestület kérelmére mondotta ki, hogy a hentesek ne a közvágóhídon fizessék a fogyasztási adót. A város úgy tervezte a közvágóhídat, hogy ott fizetik a fogyasztási adót s a pénzügyi kirendeltségnek helyiséget is épített. Egy vegyesbizottság tárgyalásán a hentesipartestület kiküldöttéi indítványozták, hogy a soroksári vámnál fizethessék a fogyasztási adót, hogy a közvágóhídról a kültelekre vitt hús fogyasztási adójával ne legyen zavar. Az ipartestület kiküldöttéi azt kívánták, hogy a Mester-utca sarkán is állítsanak föl vámsorompót s mind a két vámot hidmérleggel szereljék föl. A közvágóhídra menő üres kocsikat mérjék meg, hogy azután a húst ne kelljen lerakni, hanem a kocsiiban megmérhessék. A hatóságok elfogadták a hentesek indítványát s most a hentesek foglaltak állást a saját indítványuk ellen.

— **Katonatisztek balesete.** Bécsben a Práterben ma délután *Dishoffer* Alajos 4. gyalogezredből száradost megbokrosodott lova levette s messzire vonszolta. A százados súlyos belső sérüléseket szenvedett. Ugyancsak az osztrák fővárosban ma szerencsétlenül járt *Janhovic* Arisztid huszárhadnagy. Egy vilamos vasúti kocsit elütötte és az esés olyan szerencsétlen volt, hogy a hadnagyomat elört a vállperce.

— **Merénylet Péterváron.** Londoni távirat jelenti, hogy Péterváron merénylet következett el *Kleigels* városi főnök ellen. Egy ember, akinek nevét nem tudják, csütörtökön felkereste *Kleigels* városi főnököt arval az ürtüggyel, hogy kérvényt akar átnyújtani, és ez alkalommal *revolverből kétszer ráöltött. Kleigels* szeretlen maradt. A merénylet elfogták. Az esetet pétervári hivatalos körökben titokban tartják.

— **Jókai és neje Nagyváradon.** A *Szigletitársaság* Sipos Orbán elnöklésével elhatározta, hogy *Jókai* Mórhoz levelet ír s meghívja, hogy nejét kísérisje Nagyváradra. *Jókai* és *Jókainé* ünnepiesen fogadják. *Jókai* tiszteletére matiné rendeznek.

— **A rák gyógyítása.** Egy frankfurti távirat alapján megemlékezünk róla, hogy Vilmos császár *Ehrlich* frankurti orvosnárát megbizta a rákbetegségek kutatásával és módot is adott rá, hogy a jeles tudós kizárólag ennek a nagy feladatnak szentelhesse magát. *Ehrlich* tanár már az is alakította intézetét s asszisztensül meghívta *Krotavcsk* Szaniszló bécsi orvost, aki az osztrák orvosvilágban előkelő nevet vívott ki magának a protozoák buvárlatával. Az *Ehrlich-féle* frankfurti rákgyógyító intézetnek közadakozásból évi 40.000 márka szubvenciót biztosítottak.

— **Santos-Dumont megjutalmazása.** Párisból táviratozták: A léghajózási bizottság 13 szavazattal 9 ellenében a *Deutsch-díjat minden korlátozás nélkül odaítélte Santos-Dumontnak.* A bizottság három tagja nem szavazott.

— **Országos katolikus nagygyűlés.** A második országos katolikus nagygyűlés, amelynek tanácskozásai három napra vannak tervezve, ma délután kezdődött az *Országos Pázmány-Egyesület* rendkívüli közgyűlésével, melyet a katolikus ifjuság közgyűlése követett. A budapesti Katolikus Kör diszertment ez alkalomból nagy közönség töltötte meg. *Zichy* Nándort megjelensékor lelkesen megjelensétek.

Először a *Pázmány-Egyesület* tartott rövid ülést, melyen *Margalts* Ede elnök ráutalt arra, mily kitüntetett az egyesületre nézve, hogy ez országos nagygyűlésen neki adták meg az első szót. Kéri az egyesület tagjait, vegyenek élénk részt a nagygyűlés tanácskozásában, főleg annak az irodalmat érdeklő kérdéseiben. Nagy eredményeket e kongresszustól egy óra ne várjanak, de a fölvetett kérdésekben folytatandó élénk eszmecsere előnyére lehet a katolikus érdekeknek. Végül a *Pázmány-Egyesület* örvendetes gyarapodásáról tett említést, tudni adván, hogy segítő alapja immár megközelíti a 20.000 koronát. Egyéb tárgya e rendkívüli közgyűlésnek nem is volt.

Este 6 órakor a katolikus ifjuságnak diszgyűlése volt, melyet a *Szent Imre* önképző-egylet rendezett. Bevezetésül a *Szent Imre-egylet* énekkara előadta *Beethoven: Isten dicsőségét.*

Azután *Miklós* Alajos, a *Szent Imre-egylet* elnöke mondott rövid lelkes beszédet. Egy éve, hogy egy lobogó alatt gyűlekezett a kath. ifjuság s a lobogó alatt niven harcol kitűzőt céljairól. Aktualitást ad az *Imre-egylet* mai gyűlésének, hogy hoinap ünneplik *Imre* napját, emlékeztetve *Szent István* dicsőséges fiának. Az ő példájára vallásosságra és hazaszeretetre buzdító lendületes szavakkal. A beszédet éljenzéssel fogadták.

Ernész Ferenc hegedűn Lohengrin-potpourrit játszott *Bayer* Bruno zongorakísérete mellett.

Az ünnepi beszédet dr. *Margalts* Ede egyetemi tanár, a *Pázmány-egyesület* elnöke tartotta. A vallásosság — ugymond — alapja a boldogulásnak; a hit az a vezéresilág melylyel el nem tévedhet az ember az élet útvesztőiben. A keresztény vallás emelöin növekedett a mai társadalom s most ez a művelt társadalom mégis meg akarja tagadni azt a hitet, amelynek létét köszönheti. Az atheizmus pusztulással fenyegeti az emberiséget. Töltsé be mindenki hivatását tisztességgel és becsülettel, szeresse vallását és szeresse hazáját s akkor niven teljesíti kötelességeit s Istennek tetsző életet fog élni.

A tappsal és éljenzéssel fogadott beszéd után ismét a *Szent-Imre-egylet* énekkara énekelt s végül *Glattfelder* Gyula rekesztette be néhány szóval az ünnepélyt.

— **Zenta város új diszpolgára.** Zentáról táviratozták, hogy *Kovács* Pál volt országgyűlési képviselőt Zenta városa ma *diszpolgárává* választotta. Az oklevelet nagy küldöttség fogja átadni.

— **Összeegott család.** A Losonci-utca 5-ik számú házban *Schill* József örmester szakácsnéje, *Milbach* Ferenoné gyorsforralón lözte a kávé. Az örmester felesége mellette állott s nézte a lözést. A szakácsné a nagy sietségben lerántotta a gyorsforralót s a kiömlő égő spiritusztól lángot fogott úgy az ő, mint az örmesterné ruhája. A kétségbeesett javeszékülésre *Schill* József örmester a felesége mentésére sietett, de a szerencsétlen asszony már ekkor teljesen lángba borult. Oltás közben az örmesterné is meggyuladt az inge s a három égő embert a ház-

beliek oltották el. A mentőket hívták segítségül, akik *Schill* Józsefét és *Milbach* Ferenoné szakácsnót teljesen összeégve találták. A két nagyon súlyosan sebesült asszonyt a Rókusba szállították. A szakácsnó haldoklik. Az örmester két kezén szenvedett súlyos égési sebeket.

— **Templomablás Ujpesten.** Az újpesti római katolikus templomban rablók jártak az éjszaka és mindent elvittek, amibez csak hozzájutottak. Letörték az oltáron elhelyezett szentségtartó tetéjét, feltörték a sekrestyében lévő egyházi szerek tartalmazó szekrényt, amelyből két ezüst keresztet, három arany és két ezüst kelyhet vettek ki. Felleszítették a templomban elhelyezett perselyt is, amelynek tartalmát szintén magukkal vitték. A vakmerő templomablakot keresi a rendőrség.

— **Tüntetés Insbruckban.** Ma délben egy közel száz főnyi olasz diákosapat tüntetett az insbrucki egyetem előtt s aztán a királyi kastély elé vonult, a helytartót abecogolva. A rendőrség szélszavarta a demonstráló diákokat, akik délután megint összeverődtek a burg előtt. A tüntetők közül igen sokat letartóztattak. A királyi kastélyt rendőrség őrzi.

— **Felfordult bárka.** *Fiuméből* táviratozták: Ma reggel egy vitorlás bárkát, mely *Veglia* szigetéről *Fiuméba* fát szállított, a heves bóra *Martinschizza* közlélben felfordított. A bárkában lévő két férfinak sikerült a bárkába megkapaszkodni. *Pindulich* Mária szatócsnő azonban, aki a bárkába szorult, megjutott. Egy arra haladó vontatógőzös a férfit megmentette, az asszony holtestét *Fiuméba* szállították.

— **A soproni bankbukás.** *Sopronból* táviratozták: A törvényhatóság esődtanácsa ma kétnapi tárgyalás után jóváhagyta a bank ideiglenes esődválasztmányára és *Thirring* Nándor vaskereskedő között létrejött egyezséget. *Thirring*, a bukkott bank igazgatósági tagja volt, ezért üzletét zárlat alá vették. Megfelelő összeg letétele követelkezésben az egyezség alapján üzlete most a zárlat alól felszabadult. A esődbíróság döntése nagy horderővel bír, mert őt más igazgatósági tag esődjének veszi eljéit.

— **Leégett jégverem.** Ismét egy jégverem égett le a főváros külterületén. Úgy látszik, hogy csakugyan valami gyújtogató-banda tartja igazgatóságban a főváros külterületének lakosságát, mert csaknem mindennap felgyújtanak egy-egy jégvermet. Ma este *Lisser* Józsefnek a *Vértess-ut* 1027. szám alatt lévő jégverme égett le a porig, úgy, hogy a tűzoltóság-nak már semmi dolga sem akadt, mire kiért. A kár körülbelül 15.000 korona. A rendőrség szigorú intézkedéseket tett, hogy nyomára jusson a jégvermek iránt érdeklődő gyújtogató bandának.

— **Életuntak.** Ma reggel a farkasvölgyi temetőben *Glück* Ferenc magánhivatalnok forgópisztolyal kétszer magára lött, de egy golyó sem talált. Amikor látta, hogy nem tud a fegyverrel bánni, sósavat ivott. A rendőr a közeli órszobára vitte, ahonnan a mentők az Irgalmasok kórházába szállították. — *Kálmán* György szerszámkovács az este leugrott a *Lilium-utca* 33. számú ház második emeletéről. Bortatórészeket szenvedett. A mentők bekötözve a sebeit, a házban lévő lakásán hagyták.

(x) **Vásároljanak osztályrészjegyeket** *Lukács* Vilmos bankházában, Budapest, V., *Fürdő-utca* 10. Egy egész 4 12 kor, 1/2 6 kor, 1/4 3 kor, 1/8 150 kor.

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtőt.**

Dalok a tiszt szemlérlől.

1.

Aranyos osáko, osilágok,
A gomb. mint napfény, úgy ragyog.
Sarkantyú is peng,
Tollróza reng...
A tiszt ur büszkeséggel telve...
De gyönyörű a tiszt szemle!

De haj! csupán ma szép ez élet,
Holnapra kelve semmivé lett.
Kalcunsi, sár,
Civilbe jár
A hadseregnek disze, jelke...
Ah! elmult már a tiszt szemle.

2.

Ah! a Váci-utca ki van festve,
Ezer tiszt jár ottan egy seregbe.
A leányok nézik ríva, sírva
November 4-én ejh! hajh!
De gyönyörű szép a rezorvista!

Aki cibél ejh! hajh! sírva nézi,
A sok feleség tiszt úr, mily vízeli.
Bélelt vállak, vatta, extrasipka,
November 4-én ejh! hajh!
De gyönyörű szép a rezorvista!

3.

Rezorv vagyok, édes rózsám,
Az is maradok,

Fizetetlen dolmányomon
Sárga gomb ragyog.
Jöhét számla, félre bú,
Nem félek a szabódt'...
Csak úgy vigadok.

Berköltséges uniformist
Büszkén viselem.
Bepöröltek, fölbezettem...
Még se fizetem.
A katona fizessen,
Cibil olyat nem teszen...
Ejh! hajh! nem teszen.

Nihil.

Ch? K? H? Kh?

— Én is hozzászólók. —

Miután a lapokat szubabonómán révén egy nappal később, a pincér hanyagsága révén két nappal később, házmasterem irodalompártolása révén három nappal később olvasom, mint más halandók, csak most fogok hozzászólni ehhez a magyar nyelvtant felelő kérdéshöz.

Tehát:

K-t írjunk?

Ch-t írjunk?

H-t írjunk? avagy

Kh-t írjunk?

Szerény nézetem, bármennyire bizarrnak lássék is, azt hiszem, a közvélemény nagy kisebbségének véleményével tökéletesen megegyezik. Igaz, hogy kissé komplikált, de aki figyelemmel olvassa el, meg fogja érteni.

Hogy mind a négy párt gusztusának eleget tegyek, kijelentem, hogy nézetem szerint mind a négyféle írásmód helyes. Sokat ugyan nem fogok magyarázgatni, mert minden magyarázatnál ékebben szóló néhány kitűnő példa.

Íme a példa gyanánt szolgáló mondat, ósdi írás szerint:

A müncheni Technika előtt egy peches kutyát elgázolt egy kocsi.

Tehát:

Ch:

A müncheni Technika előtt egy peches chutyát elgázolt egy choosi.

K:

A müncheni Technika előtt egy pekes kutyát elgázolt egy kocsi.

H:

A müncheni Tehnika előtt egy pehes butyát elgázolt egy hoosi.

Kh:

(Nem akar felekezeti izgatás lenni.)

A müncheni Technikha előtt egy pekes khutyát elgázolt egy khoosi.

Vegyes:

A münkhokhkhni Tehkhhkhkhkhkhha előtt egy pehhokhkhes khhkhutyát elgázolt egy khhkhhoosi.

Azt hiszem, ez az utolsó, ugynevezett vegyes írásmód ki fogja békíteni az összes pártokat.

Akinek erre megjegyzése van, sziveskedjék azt velem levélben közölni.

—o.—

FŐVÁROS.

(*) Az ó-budai szállók ügye. A főváros III. kerületében a filoxera által elpusztított szállók rekonstrukciójára alakult föld- és szállóműveket egyesületében elnökválasztás állott be. Gyárfás Sándor fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, az eddigi elnök, megrongált egészségre való tekintettel, lemondott tisztségéről, amit a választmány tudomásul vett. Vészi József országgyűlési képviselő indítványára a volt elnöknek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a választmány az egyesület körül kifejtett tevékenységéért. A leköszönt elnököt küldöttség hívta meg az ülése s ott a kerület képviselője tolmácsolta előtte az egyesület halálját.

(*) A jóléti bizottság ülése. A harmincas-bizottság, amely a székesfőváros háztartásának a megvizsgálását s javaslatok tételét tűzte ki a céljává, ma délután ülést tartott Halmos János polgármester elnöklése mellett.

Ezzel a VIII. albizottságnak azokkal a javaslatokkal kezdettük meg a tárgyalást, amelyek a számviteli kezelesek egyszerűsítését célozzák. A többiek közt javasolja a Springer Ferenc elnöklése alatt működött albizottság, hogy a központi számvétség végrehozatalát szüntessék meg.

A javaslatokat kiadták annak a bizottságnak,

amely a számvitel reformjára vonatkozó javaslatot átvizsgálja és majd javaslatot tesz.

Attértek végre az előjárásági személyzet létszámának a megállapítására, — az egyes előjáráságiokhoz való beosztása — és a munkaerejének kihasználása tekintetében tett javaslatokra. A VIII-ik albizottság azt a tapasztalatot tette, hogy az egyes előjáráságioknál — a VI., VII. és a VIII. kerületeket kivéve — a beosztott személyzet, az egyes ügykörük terjedelméhez képest, apasztható. Ez ellen a jelen volt előjárók tiltakoztak s a bizottság aztán mellőzte a javaslatot.

Az albizottság kifogásolta, hogy a III. kerületi előjárásági részére nagyobb új épület emeljenek. Benze Benő III. ker. előjáró, általános demütltség közben jelentette ki, hogy ha ez meg nem történik, ő, mint első fokú hatóság, kénytelen lesz a saját előjáróságát kiköltöztetni a mai rozszant és életveszélyes épületből.

Ezzel a harmincas bizottság jelentései, a közegészségügyeket kivéve (a körházakra vonatkozólag) be vannak fejezve. Ez utóbbit a jövő héten fogják tárgyalni.

Az enklő polgármester végre köszönetet mondott a VIII-ik albizottság tagjainak s ezek sorában különösen Springer Ferencnek, a szorgalmasan teljesített nagy munkáért, Springer viszont a kerületi előjáróknak mondott köszönetet.

(*) Ingatlanok biztosítása. A főváros ingatlanait három év óta egy bécsi csoportnál biztosították tűzkár ellen, mert ez a biztosítást 10,54 koronáért vállalta el, holott ugyanakkor a hazai biztosító-intézetek 24,564 koronát kértek. Javasolja a pénzügyi és gazdasági ügyosztály, hogy a bécsi intézetekkel hosszabbítsák meg egy évi időre a szerződést. A pénzügyi bizottság ma tárgyalta ezt az ügyet.

Feleki Béla nem látja helyénvalónak, hogy a hazai pénzintézetekkel szemben — noha a multkor tetemesen drágább ajánlatot tettek — ilyen ridegen járjanak el. Javasolja, hogy hirdessenek nyílt pályázatot, amelyen a hazai intézetek is résztveheszenek. Herzog Péter egyáltalában nem akar elzárkózni a hazai vállalatok pártolásától, de ebben az esetben károsnak látja a fővárosra nézve az új árlejtés hirdetését. Freyer Hugó utal arra, hogy osztrák részről valóságos harcra keltek minden ellen, ami a magyar iparhoz vagy kereskedelemhez tartozik, ő tehát nem hajlandó mintegy reklámot csinálni egy osztrák intézetnek, amely nem is tartozik a legjobbak közé. Nem szabad ezt a kérdést tisztán financiai szempontból fölteni; inkább kerüljön többbe, de maradjon a pénz Magyarországon. Herzog Péter megjegyzi, hogy a hazai intézetek is külföldiekkel egyesülnek a biztosítás terén s így ebben éles megkülönböztetés a hazai és külföldi között tenni nem lehet. Az árkülönbség pedig olyan nagy, hogy ezáltal kivánatos a szerződés meghosszabbítása. Heltai Ferenc felszólalása után a bizottság többsége a szerződés meghosszabbítására szavazott.

(*) Az adózás eredménye. Az idén január 1-től október hónap végéig 29.211.715 korona folyt be; a befizető felek száma 208.853 volt. A mult évnek ugyanebben a szakában 29.552.653 koronát fizettek be 219.260 fől részéről s így az idén 340.988 k-23 fillérrel kezdvőtelenebb az eredmény.

(*) A népligeti nagyvendéglős kérelme. A Népligetben levő nagyvendéglős bérője 4600 korona évi összegért vette ki az épületet. Most, mivel az üzlete rosszul megy, azt kéri, hogy engedjen el a főváros a bérből évi 2000 koronát. A pénzügyi és gazdasági bizottság a kérelmet elutasította.

(*) Telek az államvasuti gépgyárnak. A pénzügyminiszter, a magyar Államvasutak gépgyárának a megbővítésére telkeket kért a kőbányai-ut kerületből, még pedig a leltári árban: négy-szögölméterenként 40 koronáért. A székes főváros közgyűlése 60 koronát kért; most a miniszter 60 koronát ígér s ehhez ma a pénzügyi és gazdasági bizottság hozzájárul azzal a kikötéssel, hogyha az állam azon a helyen a gépgyári üzemet megszünteti, köteles a telkeket visszaadni a fővárosnak a mai vételárban.

(*) A rákospalotai moosár lecsapolása. A székesfőváros hatósága Pestmegyével együttesen elhatározta, hogy a főváros és Rákospalota határában levő moosarat lecsapoltatja. A főváros közigazgatási bizottsága ebben az ügyben pótlólagos tárgyalást rendelt el. Hogy ez megtörténhessék, a polgármester a szakértő-nyilatkozatot és az összes egyéb iratokat közszemlére tette ki a VII. kerületi előjáróság hivatalos helyiségében. Az iratok október hónap 5-ikétől számított harminc napig tekinthetők meg. Az tárgyalás ugyancsak a VII. kerületi előjáróságnál december hónap 6-ik napján délelőtt 10 órakor lesz. A érdeklettek az észrevételeiket a kitétel ideje alatt írásbelileg adhatják be, vagy pedig a tárgyalás napján élő szóval.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Nemzeti Színház. A Nemzeti Színházban ma este Laube szomorujátéka, Essex gróf került színre, amely nálunk első sorban Jászai Mari művészetétől kap nemességet és életerőt. A Nemzeti Színház nagyszonyyja mellett, aki ma este is teljes erejében ragyogtatja csodás művészetét, ezuttal először Paulayné Adorján Berta asszony szerepelt, mint Rutland grófnő. Paulaynének igazi művészi eszközei ma este is biztosították sikerét: nemes játéka és előkelő egyénisége egyaránt érvényesült. Játékát mindvégig tetszés kísérte és zajos taps is negyedik felvonásbeli nagy jelenése után.

** Földes Anold hangversenye. Tavaszii illat áradt a közönség felé, amely ma este a Royal-terem koncert-dobogója előtt összegyűlt. Szép a művészet, szép a tehetség, szép az ifjúság, de a legszebb mind a három együtt. Erőtől duzzadó tehetség, igazi művészet, és ifjúság, ah, napsugaras, virágos ifjúság három jegyében áll a három közreműködő, aki ma este — az egyik celloval, a másik dallal, a harmadik zongorával — kikeletet varázsolt az ósnek smokings világába. Földes Arnold, akinek neve a műsor élen ragyog, már kora gyermekkorában élvezte a dicsőséget és elismerést, megnyerte a nagy frankfurti díjat, Becker tanítványa lett és tizenhat éves gyermekifjú volt, amikor világvárosok elkényeztetett hangversenyközönségét látta pódiuma előtt. Földes fiatalága a már beteljesült remények napsugarában tündöklék; ez a legszebb ifjúság. Amióta Földes Arnoldot utóljára hallottam, nagyot fejlődött. Elvégre technikája már akkor is oly annyira virtuoz volt, hogy szuverén biztonsággal győzedelmeskedett minden nehézségen. Tudott mindent, amit meg lehet tanulni. De nem volt meg benne a költői komolyság és egyéni mélység, amely cellojátéknak színrány tartalmat adott volna. De most a csudagyermánként érett férfi lett, a virtuozból gondolkodó és érző művész. Nem a négy hurnak zengése immár tündöklés tónusa, hanem szívből fakadó dal. Ami azelőtt briliánsul főlmondott lecke volt, az ma lelki élmény. Földes Arnold ma már művészi egyéniség, — valaki, akinek proflija éles korrajzzal válik ki a többi közül. Goethe mondja:

Höchstes Gut der Erdenkinder
Ist doch die Persönlichkeit.

Örömmel konstátálom tehát Földesnek ezt a hatalmas rangemelkedését és firtassák mások, hogy tulzott portamentója nem számít a legfinomultabb izlésre, hogy a Popper-féle tündértáncot jórésben hebe-hurgyán darálta stb. De azt mondom, hogy arra a magyar cellistára, aki Rubinstein örökszép szonátáját ilyen kongeniális mélységgel tolmácsolja és Sarasate hegedűre irt Oigánydalait ilyen technikai tökélyvel tudja celloon eljátszani, büszkék lehetünk, mint a cello költőjére és virtuozára. — Földes hangversenyének két vendége volt. Az egyik Ambrus Zoltánné, aki gyönyörű organumával és fényes iskolázottságával általános feltűnést keltett. Nem tudom, hogy Mészáros Imre igazatól hol töltötte a mai estét; tény, hogy sokan kerestük. Hébe-hóba itthon is találni énekesnőket, nemcsak Olaszországban. Ambrus Zoltánné hangjához fogható organum alig van egy-kettő az Operaházban. Ebben az erőteljes szopránban viruló ifjúság lüktet, tele diadalmas fényvel és melegséggel. Mondatai világosak, épek, lélekelvezétele kifogástalan, szövegkijétsége pedig példás. (Óh, bájós barátomim és derék barátaim az Operaházban, bár megtanulnák ezt a szövegkijétsést!) Ambrus Zoltánné első sorban Elvira recitativét és áriáját énekelte Don Juanból és előadásában sokkal jobban érvényesült az intelligencia, mint a szív. Annál inkább lepett meg aztán az a bensőséges melegség és lírai igazság, amelylyel Goldmark és Chopin egy-egy dalát énekelte. A fiatal énekesnő, aki már bájós megjelenésével is hódított, lelkes szinte tüntető tapsviharral ünnepelte a közönség, amely megérezte, hogy a mai estén sok reményre jogosító fiatal tehetséget fedeztek föl a magyar opera-színpad számára. — Az est másik vendégművésze Singer Richárd zongoravirtuoz volt, aki Bulos Pál márciusi hangversenyén tudta magára vonni a figyelmet. Az ifju virtuoz akkor tanárának, Leschetitzkinek két művét játszotta, virtuoz embernek virtuoz ólra készített két poemáját, amely a játékosnak első sorban csak illusztrálásra ad alkalmat. Ma nagyobb feladatok vártak Singer Richárdra; a Rubinstein-szonátának zongorarészét kiváló intelligenciával és briliáns technikával játszotta el, majd pedig a Schubert-féle Vándor-fantáziát, amely oly nagy nehézségeket gördít interpretátora elé. Különösen jól sikerült a gyönyörű középső tétel. Ebben az ifju virtuozban, aki legközelebb a hamburgi filharmoniaiban játszik, ritka és előkelő kvalitásokat látunk, amelyekből egyelőre leginkább az erő és temperamentum érvényesül. A Sturm és Drang korszakát éli. Erjed, mint a nemes must, amelyből — kétség kívül — nemes színbor lesz. (G—ly.)

** Hírek a Népszínházból. A Népszínházban holnap és holnapután a Katalin, Beldi Izor és Fejér Jenő nagyérdékű operette kerül színre. Katalin cárnó szerepében mind a kétszer Zulahiné-Singhofer Vilma asszonnyal. Garaokij államtitkár szerepét újra Szirmai veszi át, ki a szerepet kreálta s több előadáson át játszotta. Kury Klára mellett, kinek briliáns Germaine állandó vonzóereje az operettnek, a többi szereplők az eddigiek maradtak. — Csütörtökön, e hónap 7-én Lukács Sándor népszínműve, a Vereshaju kerül színre, Szilaj Kata szerepében Blaha Lujza asszonnyal. Bolgár Ágnes szerepét P. Lukács Juliska fogja játszani. A többi szerepekben közreműködnek: Siposné,

Kiss Mihály, Raskó, Baán Nelli, Szabó, Szirmai, Szerdahelyi, Tollai, Vidorné, Ujvári és Izsóné.

**** Jókainé Nagy Bella Pozsonyban.** Pozsonyból táviratozzák nekünk: A pozsonyi színház holnap, szerdai előadása, melyben a koszos kültő ifjú felesége először mutatkozik be a pozsonyi közönségnek Voss drámájában, *Eva grófnőben*, igazi theatre-parának ígérkezik. A város elkötelezése mind megváltotta jegyét az előadásra és lázas izgalommal várja a nagyérdemű debüt-t. A művész ma két ízben is megjelent a színháznál, ahol délelőtt és délután is próbát tartottak *Eva grófnőből*. A próbák természetesen a nyilvánosság kizárásával folytak le, de a művész partnerei révén annyi mégis kiszivárgott hogy a művész, aki erőteljes drámai talentum, nagy sikernek néz elébe. Budapestről több előkelő kritikus jön az előadásra, amelynek érdekesebb már évek óta nem volt a pozsonyi színpadon.

**** Pálmay a Szenes legény, szenes leányban** Pálmay Ilka holnap, kedden lép fel először a *Vigszin*-házban a *Szenes legény szenes leány* című operettben. Az egyfelvonásos operett oly nagy mértékben felkelte a közönség érdeklődését, mint valami nagy ujdonság. *Gille* s.övege elsőrangú alakításra nyújt alkalmat Pálmay Ilikának, aki az operett első felében a kormos, nyelves, szilaj szenes leányt adja, utóbb pedig, mint jól kimosott, elpiperezett párisi delfin jelenik meg. Hasonló metamorozison esik át Szerényi Zoltán is, aki durva, verekedő szénárusból kedélyes, bókáló imádóvá vedlik. *Costé* zenéje bizonyára teljes mértékben fog érvényesülni. Pálmay Ilka elénekli a kis bűgrétört és a nagy fazékról szóló vig nóvát, amelyben persze semmi kétértelműség sincs, amely azonban mégis egy kis bonyodalmat okoz. Szerényi Zoltán, mint a próbákban is kitűnt, egészen beletámasztotta magát újfajta szerepébe. A színház zenekara, amelyet az operett-előadásra megerősítettek, Kun László vezetésével már elkészült a maga feladatával. A holnapi előadást a *Pillangó kisasszony*val kezdik és csak az amerikai szenzációs színmű után kerül sorra a *Szenes leány, szenes leány*.

**** A Népszínház népszínmű ujdonsága.** A Népszínház legközelebbi népszínmű-ujdonsága, mint értesülünk *Moldovány Gergelynek Flórka szerelme* című darabja lesz, a női főszerepben *Blaža* Lujza asszonyval. A darab próbái már megkezdődtek s bemutatója e hónap második felében lesz.

**** Színészjubileum.** Balácsi Sandor, a vidéki színésztes jeles tagja e hónap 8-ikán tüli be színész-pályájának negyedszázados ünnepét. Az érdemes művész jubileumát a győri színtársulat, melynek most tagja, külön előadással ünnepli meg, melyen *Mohére Fősvényét* adják.

**** Idegenben, idegen színpadon . . .** Az *odesszai* színház közönsége izgalmas jelenetet látott a napokban, melynek hősnője egy fiatal magyar művész, Révy Aurélie volt, aki egy ízben a Népszínház kötelekébe tartozott. Révy kisasszony egy Oroszországban vendég szerepelt bécsi operett-társulatnak egyik prima-donnája s mint ilyenek *Strauss* ismert *Denevérijében* Rozalinda szerepét kellett volna énekelnie. A fiatal művész, mikor jelenése elkövetkezett, ki is lépett a színpadra, de egyetlen hang sem hagyta el ajkát. Merev-mozdulatlanul állt a színpadon és tétova szemekkel nézett a közönségre. Két percig tartó kínos csend állott be, amely után a művész a nélkül, hogy csak egyetlen szót is tudott volna szólani ingatag léptekkel hagyta el a színpadot s a kulisszák közé lépve lúdlóki srásban tört ki. Alig egy pillanatra a rendező lépett a lámpák elébe és bocsánatot kért a közönségtől a kellemetlen incidensért. Az előadást csak tíz perc múlva lehetett folytatni s egy másik fiatal magyar művész, Ney Leontino, Ney Dávidnak, a *M. Kir. Opera* kitűnő tagjának a leánya mentette meg. Ő vette át hirtelen Rosalinda szerepét. Révy Auréliát lakására szállították, ahol most betegesen fekszik.

**** Uránia-Színház.** Legközelebb *Kőrösi Henrik és Sztajnovits Jenő* „Magyar Lant” című darabja kerül színpadra az Uránia-Színházban. A darab irodalom-történeti esemény, amennyiben az óskori dalköltészet ismereteseinél egy XI. századbeli *regös éneket* mutat be, a melyet a pogánykorban a téli napforduló ünnepe énekeltek és amelyet e napokban ledeztett fel egy néprajzi írónk. A másik rendkívül érdekes ujdonság egy *Tinódi-téle* dal, amelyet *Szépfi János*, kolozsvári tanár lesteit el a nép ajkáról. Mindkét dalt először mutatja be a tudományos világunk. A többi század ének- és zenesámra szintén sok meglepő és eredeti darabokat tartalmaz. Az előadásra mely szombaton, e hó 4-én lesz, előjegyzéseket már most elfogad a színház pénztára.

**** A párisi filharmonikusok Berlinben.** A berlini udvari operában vasárnap este volt a *Colonne* vezetése alatt lévő párisi filharmonikus zenekarnak első, nagyérdemű hangversenye. A zenekar kizárólag francia szerzők kompozícióit játszotta: *Saint-Saëns, Massenet, Charpentier* és *Berlioz* voltak műsoron. A berlini sajtó a legnagyobb magasztalással ír úgy a zenekarról,

mint kitűnő dirigenséről, *Colonnerról*. A német közönség a legzajosabb óvációkban részesítette a francia muzikusokat. Az udvari opera igazgatósága a francia nemzet színeivel ékesített babérokoszorút nyújtott át *Colonnének*. Az *udvartól senki sem volt jelen*.

**** Német színeszek Londonban.** A berlini *St. Georges Hallban* a napokban kezdte meg előadásait egy német színtársulat *Wildenbauch: Bubos paszirta* (Haubenlerche) című darabjával. A társulat tavaly a londoni *Comedy-Theatre*ban játszott.

**** A Karozag-házaspár becsületértései pöré.** *Karozag* Vilmos, a bécsi *An der Wien*-színház igazgatója és *K. Kopácsy* Juliska becsületértései miatt pörbe fogták a bécsi *Die Fackel* című újságot egy róluk megjelent cikke miatt. Az újságot elkobozták.

**** Az Operaházban** holnap, kedden, béreltélyamban (122. sz.) *Tannhäuser* adják, a címszerepben *Burrián*, a többiekben *Diósy, Kacser, Berts, Takats, Ney D., Kertész, Kornai, Várady S.* és *Kiss B.* léleplevel.

**** Rövid színházi kritika.** Edmond Aboutnak, a híres francia kritikusnak, *Gustave Claudin* híhetetlenül rossz drámájáról kellett írnia, aki barátja volt. *Claudin* különösen félt Abouttól. Főlkerezte hát a kritikust és megadással szóló hozzát:

— Halld én értem, hogy te nem mondhatád jót a darabomról. A bukás hiába bukás és én belátom, hogy a kudarcom teljes volt. Csapdán az volna a kéréssem, hogy ne ismételd ezt az egész tárcacikken át.

— Az ördögbe is — mondta About — ez nagyon kellemetlen! Ezen a bétén nem volt más új darab és én nem tudom, mivel töltszem meg a rendes heti tárcámat.

— Jól van hát — felelte *Claudin* — ird meg a cikket, írd meg a diszlektórt, a jelmezekről, az előadásról, magát a darabot azonban ne méltasd hosszán.

— Hejyes, meglesz! Mindössze egy szót fogok írni a darabról.

— Köszönöm — mondja *Claudin* és melegen megszorította a hatalmas kritikus kezét.

About meg is tartotta szavát s a következő hűtői tárcájában per longum et latum tárgyalta a dráma meséjét, a nélkül, hogy a legesekélyebb kommentárt írta volna hozzá. Semmi dicserő, vagy gúncsoló szó. E helyett azonban kimerítő és érdekes részletek a rendezésről, előadásról és más mellékes dolgokról. Végül az utolsó sorban csakugyan volt valami érdemleges. Ez a sor így szól: „Éjtél felvégre lebukott a függöny. A darab szintén.”

**** A Pillangó kisasszony Nagyváradon.** Nagyváradról írják nekünk: A nagyváradi *Szigligeti Színház* az első vidéki színház, amely *Belasco* énekes színészművét, a *Pillangó kisasszonyt* bemutatta. Az ujdonságnak igen sikere volt. A címszerep *Székelly Irén* játszotta, aki úgy énekel, mint drámai átékelővel ragadtatta a közönséget. A többi szerepben *Tóvári Anna, Kacziányi Viola, Krasznai, Bérczi* jók voltak. A prólogust *Kovács Marika* szavalta nagyon szépen.

**** Vidéki színházak.** *Miskolczi* tudósítónk írja: *Szalaky Lajos* színtársulatánál a napokban került színpadra az új *Király mulat*. *Hugo Viktor* kitűnő színműve, melyben *Szarvasy Ilona* és *Bakó László* tűntek ki a környezetből.

**** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** Előzetesnek szórakoztatására ma este a Magyar Királyi Operaház előadást fogja közvetíteni a Telefon Hírmondó. Előadásra kerül a *Tannhäuser*, Wagner regényes operája. Az Opera előadásának közvetítése után, mely a legfontosabb árnyalataiban is a legtitkosban lesz halható a kagylókön keresztül, a rendes esti előadás következik, melynek keretében a legújabb híreket olvastatja fel a Hírmondó, majd annak bevégezte után 11 óráig egyenlően közvetítés következik, mely az Emke- és az Elite-kávéházból történik.

MŰVÉSZET.

□ **A körönd szobral.** Ama tíz szobor közül, melyeket a király ajándékozott a fővárosnak, négyet az Andrássy-utat megszakító köröndön állítanak föl. *Bocskay István, Zrinyi Miklós, Bethlen Gábor* és *Páffy János* szobrainak vázlatát ma délelőtt próbaképpen elhelyezték a tér négy sarkán s a *Tarkovitch* József elnöklése mellett működő bizottság helyszíni szemlélet tartott. A négy bizottság szemléletében *Halmos János* polgármester, *Kun Gyula, Feslits Károly* tanácsosok, *Martini Ottó* helyettes középítési igazgató és *Devecsis Ferenc* műszaki tanácsos vett részt.

A bizottság a talapatokat művészi tekintetben nem találta megfelelőeknek és kimondta, hogy azok kiképzése ügyében a művészekkel tárgyalásokat kell folytatni. Négy különböző talapat van, amelyek olyan kis téren, ahol mind a négy egyszerre látható, zavaró hatásúak. Az oszlopok elhelyezése dolgában kimondta a bizottság, hogy a négy körönd-ház tengelyébe helyezendők olyképpen, hogy a körönd belső szegélykövetől számítva beletel 4 1/2 méternyire legyenek a szobrok tengelyei, miáltal a szegélyök és a talapat széle közt mintegy két méternyi zódjás maradjon. Figyelembe kell venni a szobrok felállításánál *Halmos*

polgármester indítványát is, hogy minden egyes oszlop egy-egy főlkörbe helyezessék. A magasságra nézve úgy döntött a bizottság, hogy a talapat legmélyebb pontja főlkörnyire legyen a gyalogjáró főlkörtől. A téren levő vízmedencék eltávolítását, amit különben már régebben eirendelt a tanács, sürgősnek mondotta a bizottság. A hely pontos megjelölésére nézve *Halmos János* polgármesterhez megkeresést fog intézni a miniszterelnökség, hogy a mérnöki hivatalnál egyértelmű állapotba hozza a szobrok helyét. Végül még kívánatosnak jelezte a bizottság azt is, hogy amint az észak-nyugati oszlop mögött egy terebélyes nagy fa van, akként a többi oszlopok mögött is ültetessenek ily fákat, amelyek szobrok művészi hatását nagyban fokozzák. A fővárost főlkörök, hogy legyen gond a erre a tér parkozása alkalmával s egyáltalában legyen kellő tekintettel a parkozásnál az oszlopok elhelyezésére.

□ **A téli kiállítás.** A téli kiállítás iránt a művészek körében az érdeklődés rendkívül nagy volt. A beküldés határidőjéig összesen 1093 mű érkezett be a városi galériai múzeumokba. Ezek közül 962 olajfestmény, vízfestmény és grafikai mű 107 szobormű és 26 műépítészeti terv és rajz. A kiállítás festészeti és szobrászati szakjegyére november másodikán és november harmadikán bírálta el a beküldött anyagot és 395 festményt s 39 szoborművet utasított vissza. A műépítészeti zsűri még csak ezután veszi bírálta alá a beküldött műveket. A kiállítás anyaga előreláthatólag közel hétszáz számot fog magában foglalni s így szokatlanul gazdag lesz. A tért ünnepegyes megnyitása november 14-ikére van kiűzve amikor minden valószínűség szerint maga dr. *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter fogja a kiállítást megnyitni. A megnyitásra az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ezutal sem bocsát ki külön meghívót, de két korona belépő-díj mellett a tárlatot a megnyitás napján is bárki megtekintheti. A társulat tagjai és ezek családtagjai, tagsági jegyeik, illetve az ezekhez eredetileg mellékeltek és egyszerű díjtalan belépésre szóló öt darab jegy alapján a kiállítást a megnyitás napján is díjtalanul tekinthetik meg. A kiállító művészek és a Magyar Képzőművészek Egyesülete tagjai szintén ingyen, meghívóik elmutatása mellett léphetnek a termekbe. A csütörtöki zeneestélyeket az igazgatóság a téli kiállítás alatt is fenntartja, ezekre azonban a kedvezményes jegyek nem érvényesek. A sajtó képviselői november 13-ikán tekinthetik meg a kiállítást, a napokban szétküldendő meghívók alapján.

□ **Az új szépművészeti múzeum.** Az épülő új szépművészeti múzeum tető alá került, s a téli időjárásra való tekintettel a falburkolási és építési munkálatokat beszüntették. A jövő tavasszal folytatják az építést és egyuttal megkezdik a múzeum előkészítését, a nagy szoborcsarnoknak a alapozási munkálatait, miután az építésre szükséges összeget már fölvetették a közoktatásügyi minisztérium jövő évi költségvetésébe.

□ **A Vörösmarty-szobor.** A *Vörösmarty*-szobor megteremtése dolgában ma ismét megindult a munka. A szoborbizottság, amely még június hónapban tartott alakuló üléséből főlkörnyire bocsátott ki a magyar szobrászokhoz, hogy foglal kozzanak a szobor eszméjével, ma ülést tartott az Őthonban és ezen az ülésen nevezetes határozatokkal vitte előbbre a szobor dolgát. *Rákosi Jenő*, a bizottság elnöke előadta a szobor létesítésének, illetve a pályázati feltételeknek tervezetét, amely több pontjában megjelölte azoknak a határozatoknak, amelyekre e tekintetben az országos nagybizottság június 23-ikán tartott ülésén hozott, részleteiben pedig nagy gondossággal kiterjeszkedik minden kérdésre, amely a szobor megalkotásának most meginduló második fázisában főlmerülhet. A tervezet szerint, amelyet a bizottság alaposan megvitatott és némi módosítással el is fogadott, a *Vörösmarty*-szobor nem fog sem megbízás, sem közönséges pályázat hírdetés útján készülni, hanem minden szobrásznak alkalmat fog adni arra, hogy anyagi kockázat nélkül részt vegyen a művészi versenyben. A ma hozott határozatok a bizottság a legközelebbi napokban a művészek tudomására adják és megismerteti a nagyközönséggel is.

VIDÉK.

— **(Pozsony városa)** törvényhatósági bizottságának mai közgyűlése *Kutséra István* rendőrkapitányának érdemei elismerésül a főlkörnyire címet adta. A közgyűlés továbbá elhatározta, hogy a Pozsonyban létesítendő állami iparszakiskola részére, melynek építési költségehez és berendezéséhez a város közönsége 400.000 koronával járul, ingyen telket bocsát a Dunapart legszebb helyén, a *Ferenc József*-hid balparti feljárója közelében, rendelkezésre.

KÜLÖNFÉLEK.

Forrongó lelkem édes álma...

Forrongó lelkem édes álma
A dal, mit rólad zengek én,
Ne érje sómát hír sugára,
Te légy csak, édes, az anyém!
Király ha volnék s lenne pompám,
Tenéked adnám kincsemet,
Oh akkor is csak ezt dalolnám:
Szeress, királynőm, engemet!

Rátűzném légy hajdra ékem:
Emészesz lelkem új sugár,
Ott szállna szívem csöndes éjben
Köröttem, mint a fénybogár;
S ha tán lehullna mélybe, porba,
Féled tekintne elhalón,
Még akkor is csak így dalolna:
Szeretlek, tődröm, angyalom!

Borsodi Lajos.

— **A modern fegyverek és a háború.** A fegyver-technika óriási haladásra következtében azt hiszik, hogy a jövő háborúiban borzasztó öldöklések lesznek. A Deutsche Revue legújabb kötetében egy tűzértiszt azt bizonyítja, hogy minél tökéletesebbek lesznek a fegyverek, annál kevesebb áldozata lesz a háborúnak. A frigyosi háborúk idején a zornodri és kumersdorfi csatákban a harcok negyven százaléka vezetete életét. Aspernánál a halottak és sebesültek száma 38 százalék, Waterlooánál 25 százalék, Lipsónál és Inkermannál pedig 21 százalék volt. Ellenben a kőniggrázi csatában már csak 7 és fél százalék esett el és sebesült meg, amiben azonban annak is része van, hogy a hadakozó felek nem igen közelítették meg egymást, úgy mint más csatákban szokás. A német-francia háborúban tökéletesebb fegyvereket használtak s mégis a véresebb csatákban 12—16 százalék esett el. Ezek a számok mindkét hadseregére együttesen vonatkoznak, természetes, hogy a győztes felek valamivel kevesebb, a legyőzöttek pedig valamivel több volt a halottja és a sebesültje.

— **As ember élettartama.** Hogy az ember mily életkort ér el, az időképp két dologtól függ. Az egyik az átörökítés, a másik az életrend. A gyermekekre nézve a legjobb, ha születésük alkalmával az apa 25—40 éves és az anya még nem haladta meg a 35 életévet. Az átörökítésnél természetesen nagy szerepet játszanak a betegségek, ezek között első helyen a tuberkulózis. A ráknál nem olyan nagy a veszély, mint aminek általánosságban hinni szokták. Az életkor nagyságára befolyása van a test súlyának is. Azok, akiknek fiatal korukban nagy a testsúlyuk, nem sokáig örvehetnek ennek; kövér embereknek tudva-

levőleg nincs nagy ellenállórejük betegségekkel szemben. Az ember nem olyan öreg, mint azt az évei, hanem amint az ütőerei mutatják. A győnge ütőerű emberek tovább élnek, mint azok, akiknek erős az ütőerük. A foglalkozások közül az evangélikus lelkészek örvehetnek a leghosszabb életkornak. A lakóhely megválasztása is fontos az életkorra nézve. A vidéken sokkal előnyösebb lakni, mint a nagy városokban.

— **Mac Kinley orvosainak tiszteletdíja.** Száz ezer dollárt kapnak Mac Kinley orvosai — körülbelül hétszer annyit, mint Garfield orvosai, akiknek számlája 57.000 dollárt tett ki. Ezt a 100.000 dollárt a kongresszus fogja megszavazni, s csak azután folyósítják. Mac Kinley feleségének íérje egy évi fizetését utalványozzák ki, s azonkívül 5000 dollár évi nyugdíjat kap.

— **As állatok esztetikája.** Az állatok alakjáról, tartásáról alkotott esztetikai fogalmaink alapját azok az észrevételek, tapasztalatok képezik, melyeket kora ifjúságunktól fogva a különböző háziállatokon szerettünk. A mi háziállataink a ló, a tehén, juh, disznó, kutya és macska. Európa déli részein a szamar, Afrika északi részén pedig a teve egészíti ki a háziállatokat. A vadászok ezenkívül a szarvasról, őzről, nyulról a kótnak maguknak esztetikai fogalmainkat. A lappok az iramszarvast, a peruiak a lámát tartják a legszebb állatnak. Ezek az állatok képezik az embernek az állatokról alkotott esztetikai ízlésének alapját. Ezeknek az állatoknak alakja, testtartása nyugvóhelyeztetben, mozgás közben, teherhúzás alkalmával, alapul szolgálnak a többi állat szépségének megítéléséhez. A háziállatok fejlődéséből, szeméiből következtetünk szellemi életükre is. Hogy a háziállatok alakja képezi alapját ítéletünknek más emlősök szépségének megítélésénél, kitűnik abból is, hogy ha például egy zsiraffot látunk, önkéntelenül is a lóval hasonlítjuk össze s a lónak arányos testalkatához viszonyítva a zsiraffot, csunyanak tartjuk, mert nyaka tulságos hosszú, lábai nagyok, törzse pedig nagyon is rövid. Az egyiptalujak összes szépsége szerintünk a lóban összesponosul. A fiatal erőtlő duzzadó lovat szebbnek tartjuk, mint a vén gebét, melynek feje lelőg, csontjai a bőrön keresztül látszanak s alig-alig bírja terhet cipelni. Ez azért van, mert a fiatal ló mozdulatai természetesebbek, könnyedek, testtartása büszkébb. Az antilopokat is szebbnek tartjuk. A gazella kedves alakja mindannyiunknak tetszik, mert lábai könnyen viszik testét, fejét magasan tartja, számai nagyok. Az oroszlánt szebbnek tartjuk, mint a tigrist. Az oroszlán orra sokkal jobban hasonlít az emberi orrhoz, mint a tigrisé. A him oroszlán sörénye fejének és nyakának erőt kölcsönöz. A nőstény oroszlán, melynek nincsen sörénye, már kevésbé szépnek tűnik föl előttünk. Mikor az oroszlánt nyugalmi hely-

zetben látjuk, hatalmas lábaira tekintve, legott becsülni tudjuk erejét. Általában azok az emlősök, amelyek nagyok, erősek, sokkal szebbek, mint a kicsinyek.

— **Hogyan dolgozik Tolsztoj?** Tolsztoj Tatjana, a nagy orosz regényíró legidősebb leánya, aki egy Suchotin nevű földművelő felesége, jelenleg betegeskedő férjével és mostoha gyermekeivel Rómában időzik, ahol az olasz diákság lelkes ovációkban részesíti. Mint már röviden megírtuk, a Tribuna egy munkatársa felkereste Tolsztoj leányát lakásán, hogy apjának exkommunikációjáról meginterviewolja. Tolsztoj Tatjana 25 éves, székehu aszszony, energikus arcvonásai és magas homloka élénken emlékeztetnek az apja arcképét ábrázoló metszetekre. A nő elmondta, hogy atyja nyugodtan dolgozik tovább és ír, cseppet sem törődve az exkommunikációval. Néhány nap mulva, úgymond, atyám védnökké alatt nagy játékoncélú hangverseny lesz Moszkvában, felolvassák ott atyám egy még nyomtatásban meg nem jelent művének néhány fejezetét is. Ezt a művet atyám már tíz évvel ezelőtt írta „Hadi Murat” a címe és egy drámai történet a tárgya, abból az időből, amikor Oroszország harcba szállt a kaukázusi törzsekkel, hogy legyűrje őket. A történet egy törzsfőnök kalandos sorsát beszéli el rendkívül érdekfeszítően. A mikor atyám számára lemásoltam ezt a művet, felugrottam az asztaltól annál a passzusnál, amikor eseteli Hadi Murat fiának meggyilkolását is igazgatótanulokostam a szobában. A mű még nincs készen, azt sem tudom, hogy mikor és egyáltalán befejezi-e atyám. Atyám tudniillik igen lassan dolgozik. Ha hozzá fog egy munkája megírásához, dolgozik rajta egy darabig és aztán abba hagyja félig készen, évek múltán újra előzdi és elejétől végigátalakítja. Eleinte anyám másolgatta munkáit és például az Anna Karenina című művet kétszer kellett újra írnia. Műveinek egyes részeit könnyedén írja, mintha tollából folynának, pedig azok is rendkívül fáradságos munkának eredményei. Elképzelheti, hogy az örökös javítgatással és simítgatással kétségbeeséji kiadott. Jelenleg egy egyfelvonásos drámán dolgozik, de ki tudhatná, mikor lesz készen vele. Tolsztoj Tatjana aztán elbeszélte, hogy Ermete Zacconi oroszországi vendégszereplése alatt előadhatta clasz nyelven Tolsztoj A sötétség hatalma című drámáját, míg az eredeti műnek előadása nincs megengedve; hiszen olaszul nem értse ki, bizonyára így gondolkodott a cenzor. Tolsztoj egészségi állapota az utóbbi időben megrendült, a 73 éves aggyagtánt éveinek terhe nyomja. E miatt nem szabad többé kézimunkával foglalkoznia, pedig rendkívül szerette ilyesmivel eltölteni szabad idejét és most már csak a szellemi munkában lelheti gyönyörűségét. Leánykoromban, mondta Tolsztoj Tatjana, én voltam atyám magántitkára, én másolgattam műveit és különösen levelezését tartottam rendben. Rendkívül bőséges az, mert mindenünne nagyon sokle-

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(74)

Csengve s pengve verődtek a kaszák a páncélok vasához, a cséphadarók tompán zuhogtak alá reája, s főlhangzoit az egymásbaakaszkodók rettenetes ordítása. A lándzsák csakhamar egész utcákat hasítottak a kozákok tömegében, amelyekbe befurakodtak a lovak, könyörtelenül letiporva az elébök kerülőket. És amint künn a földeken az aratók nyomában letarolt marad a mező és eltűnnek az előbb büszkén bólogató kalászkok, úgy itt is a lándzsák döfése, a kardok suhintása nyomán tűnt, fogyott a parasztek tömege. Már hátrálni kezdtek, majd menekültek.

— Fussunk! fussunk! kiáltották. És szerteszórva, félreverte kaszát, cséphadarót, vasvillát és puskákat, futásnak eredtek, nekikronva a mögöttök álló kozákoknak. A marcona legények parancsnoka látta, hogy a rohanó tömeg meg fogja bontani a csatarendet, parancsot adott tehát, hogy szegezzék elő dárdaikat. Egész gyilkoló hegyű erdő meredt a menekülők elé, akik jobbra és balra szétfutottak, hogy a Kusel és a Poniatovski embereinek a keze alatt vérezzenek el.

A vajda ezalatt új rohamra vezényelt és összeszeppott a kozákokkal.

Ugy rohantak egymásnak, mint két nagy hullám, amely tajtékok turva fölmagassági a levegőbe. A lovak fölgáskodtak és a vitézek feje fölé csapásra emelt kardok acélja messzi fehérlett.

Most nem a parasztekkel küzdöttek a lengyelek, hanem méltó ellenfelekkel. Az egymásba akaszkodott sorok ide-odaverődtek, de nem tudták átörni egymást. Sűrűn hullottak alá a holtak,

mert minden csapás emberére talált. Maga a vajda is derekasan dolgozott, s mellette legkivált Sienutow, Kerdaj, Boguslavski, Illoricki és Polubinskij tettek ki magokért.

A kozákok közül Burdabut Iván, a Kalnickiezdred parancsnoka viaskodott a leghősiesebben. Ritka erős, óriási férfi volt, a lova is óriás. Nem egy derék lengyel vitéz tért ki az utjából, mert körülötte pusztított a halál. A két Sienutow testvér támadta meg először, de szerencsétlenül járt mind a kettő. András, a fiatalabbikat, arcán megharapta a Burdabut lova, s mikor feje aláhanyatlott, a halántékát szétharapta. A paripa gazdája azalatt az idősebb testvérral végzett. Rafael a csatamén fejére mért hatalmas vágást, de a kard elfordult a homlokszorító vasán. Második ütésre már nem maradt ideje, mert a kozák vitéz a nyakába dőtte szabályját. Egy más mellé bukott a földre a két aranypáncélos testvér, Burdabut pedig Polubinski herceget támadta meg, s egy csapással levágta a tizenhat éves ifju jobb karját. Urbanski meg akarta beozszulni barátját és rálőtt Burdabutra, de golyója a kozák fülét lyukasította csak át. Burdabut arcán végigcsurgott a vér, s ménjét sarkantyuba kapva, mint maga a győzhetetlen hadisten, rettenetes dühvel rontott néki. Egy csapásra levágta az Urbanski fejt, hóhér se tudta volna szebben. A nyolevanes Sylinski és a két Nikesemny is az ő kezétől lelte halálát, s lassan hátrálni kezdtek előle a lengyel vitézek, annyival is inkább, mert Burdabut mögött száz és száz kard és dárda emelkedett.

Es e sok kard és dárda már piroslott és csepegett a lengyelek vérétől.

Most végre a vajda közelébe ért a kozák ezredes. Újjongó kiáltással vetette rá magát, a vajda azonban nyugodtan várta a vad támadást. Bizakodva rendkívüli erejében, magasan feje fölé emelte dárdáját és nekirugtatott Burdabutnak. Ez lett volna a derék vajdának utolsó órája s már itt elvágta volna élete fonalát a Párka, ha nem veti közbe magát Silnicki, egy fiatal nemes. A

vajda így életben maradt, halála csak Okrsa mellett volt előjövendő, Silnicki pedig összekaszakodott Burdabuttal és tizen is odarohantak a vajda köré. Már fáradtak és ingadoztak a lengyelek, de most új csapatok jöttek a tűzbe, a Kristóf és az Aksak emberek. A kozákok is friss csapatokat küldtek ugyan a csataterre, de a lengyelek mögött még mozdulatlanul állott a herceg Baranovski dragonosával és Skrzetuski huszáraival.

Új erővel indult meg a viaskodás, nohamár esteledett. De a tűz, amely végig futott a házak tetőin, idevilágított. Fényénél tisztán látszott a két ellenséges sereg hadállása, az egyonruhájok színe is jól látszott, a vezető tiszték arca is fölösmerhető volt. Viersul, Poniatovski és Kusel már tűzben állottak, mert összetűztek a kozákok két szárnyával, amely rendetlenül vonult vissza a hegy irányában. A harcok hosszú vonala a város felé kanyarodott s a hajlás mindinkább nagyobbodott, mert a lengyelek előre nyomultak a szárnyakon, de a középen, a kozákhad sokaságától szorítva, visszavonultak a herceg felé. Három kozákezredet küldtek rájuk, de a Baranovski dragonosai támogatására siettek a lankadókna.

A herceg mellett most már csak a huszárok maradtak. Mintha valami óriási erdő nőit volna ki a földből hirtelen, úgy meredt az égnek a sok lándzsá és sújtásra emelt kard s mint fákát a szél, azokat is ide-odaingatta a lovak rohanása. A zászlókat békésen lengette a szél.

A herceg ott állt harcossai sorai előtt, mint a sudár szálla. A tűz fénye a szemébe csapott, eltakarta s a tenyere alól nézte a harcot. A lengyel sereg közepe egyre közelebb jutott hozzá hátrálásában. Már Baranovski sem tudta tartani őket. A kardok föl-fölvillantak a fekete sisakok fölött, majd alásuhantak. Gazdátlan lovak törték magokat a harcólókon keresztül s lobogó sörényeivel vágattak ki a békés síkra. Néha magosra emelkedett a vörös zászló, de nyomban leverték.

A harcólókról azonban most már elcsúszott a herceg szeme s a hegytetőt kémlelte, ahol főnn

velet kapott, főképp amerikaiaktól és angoloktól. Atyám évek hosszu sora óta visszavonultan él, 39 év óta, házassága óta nem távozott Oroszországból. Nyolcan vagyunk testvérek, két nővérem és öt fivővérem van, az egyik fiu idősebb nálam. Ez is irdalommal foglalkozik és, mint ismeretes, egész más nézeteket képvisel, mint atyám. Az a véleménykülönbség azonban sohasem zavarta meg a családunkban uralkodó szép összhangot; bizonyosság rá, hogy bátyám atyánk birtokain él, abban a házban, amely szüleink házának társzomszédságában van.

† Hivatalos gyilkolások. A bíróságok működését megőrkítő följegyzések gyakran tanuskodnak végzetes tévedésekről. Néha a polgári becsületen ejtett csorbák e tévedések tárgyai, néha pedig — szerencsére sokkal ritkábban — az elhamarkodott halálos ítéletek. Szomorú emlékeztető nevek Montaigne, Chabot, de Thonk, Grandier, Steiner, Köteles. Megannyi szenzáció és végzetes tévedése a földi igazságszolgáltatásnak. Egy francia morálistatikus szerint egy decennium leforgása alatt tíz hivatalos gyilkolás terbeli a francia bíróságok lelkiismeretét. Angliában öt halálos ítélet végrehajtása után derült ki egy évült alatt a helyrehozhatatlan tévedés. La Rochefoucault számítása még sötétebb eredményeket mutat s számadását arra az alpra fekteti, hogy hány esetben oldja föl a felsőbb bíróság az alsóbb bírói ítéletnek halálos ítéletét. Kelly azzal bélyegzi meg az angol igazságszolgáltatást, hogy Nagybritániában a tizenkilencedik században tizenhét egyént ítélték ártatlanul halálra s bár kilenc esetben a tévedés felismerése a végrehajtást megelőzte, de nyolc esetben csak a kivégeztés után lett nyilvánvalóvá a bírói tévedés. Az olasz bíróságok 1897-ik és 1876-ik évek között 222 egyént ítélték halálra és a felsőbb bíróságok husz esetben nem enyhébb büntetést állapítottak meg, hanem felmentették a vádlottakat, illetőleg az elítélteket. Hogy a bírói tévedés, ha nem is egy könnyen, de időnként mégis megeshik, és hogy a legsajátosabb tévesztő körülmények forognak fenn, melyek majdnem elkerülhetlenné teszik a hivatalos gyilkosságot, azt jellemzően illusztrálja egy sziléziai eset. A gyujtogatás gyanuja terhelt egy embert, néhány hónappal a tüzvész után. A tüzesetnek emberélet is esett áldozatul s ez még szigorubbá tette a bírói eljárást. A vádolt vallott. Beismerte a bűntényt. S mikor már a börtönben ült, két nappal az elítélte után akkor derült ki, hogy a tüzvész idején egy másik börtönnek volt a lakója. Ebben az esetben tehát a beismerésre alapított elítélte is tévedésen alapult.

† Szorozó lovak. Mint egy francia lapnak Oportoból írják, Portugáliában általános az a szokás, hogy a lovaknak és öszvéreknek borlevest adnak, ha hosszabb időn belül nem kerülhet alkalom a rendes abra-kolásra. A leves tengeri és rozsenyérdarabokból áll,

a városban két válogatott zászlóal jár élén [maga a fiatal Krsywonos állott.

Lesben állt, prédára lesve a fiatal vitéz. Egy elhatározó rohammal akarta szétszórni a lengyeleket, mint lavina, mely a hegyről alázuhan.

Alkalmassnak találta az időt és lezudította seregét, rá a Baranovskii dragonyosaira.

De a herceg is figyelt. Rákialított Skrzetuskira:

— Vezed a husárokat!

Skrzetuski magasra emelte dárdáját és előrerohantak a hős husárok. Nem kellett hosszú utat tenniük, közelükbe ért már a harcra. A dragonyosok félreállottak előlük, szabadon rohantak a kozákokra.

A husárok így kiáltottak:

— Jeremiás! Jeremiás!

És az egész sereg velök kiáltott, még a kozákok is:

— Jeremiás!

A rettegést név belesendült a kozákok fülébe és onnan, félelmet lopván belé: a szivekbe is. Most tudták csak meg, hogy nem a kiewi vajda, hanem a herceg vezeti támadóikat.

De a Jeremiás nevének varázsa nélkül is győztek volna a husárok. Rohanjuk oly irtóztóan erős, oly ellenállhatatlan volt, hogy vele eldőlt a csata sorsa.

Talán megtarthatták volna a diadalt a kozákok, ha keresztül engedve soraikon a husárokat, a két szárnyról bekerítették őket. De ezt elmulasztották, sőt közben a lengyeleket saját embe-reik, Russel és Poniatovskii védtek a szárnyakon. Teljes volt így a diadal. A husárok eszevesztett nyargalással kergették az ellenséget neki a helynek s ordítva menekültek a fegyvereket elvető harcosok. Ha Wiersul egyesülhetett volna Poniatovskival, elkülhették volna utjokat s egy ember sem menekül el élve. De az egyesülés nem sikerült s így be kellett érniök azzal, hogy megfutamtították a kozákokat.

A fiatal Krsywonos egészen elvesztette a fe-

amelyeket egy fél liter borban oldanak föl. Természete- sen a legolcsóbb bort használják erre a célra. A fa- lusi korosmák előtt déiben gyakorta látni, amint a kétkezekű taligába fogott öszvéreknek a kivált fá- lóban, a gamellában, borlevest adnak. Háts lovakat hosszabb utak alkalmával szintén borlevest abra- kolnak.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Orosz író a magyar iparról. Raffalovich Artur, az orosz nemzetgazdasági író, aki mint az orosz pénzügyminisztérium külföldi képviselője és a párisi világkiállítás orosz kormánybiztosa, elismert tekintélyű Európa nemzetgazdái között, részt- vett a múlt hónapban Budapesten tartott statisztikai kongresszuson és akkor szerzett tapasztalatai alapján érdekes cikket írt a *Les Entretiens économiques financiers* el című párisi folyóiratba Magyarország közgazdasági viszonyairól. A cikk, mely különösen a mostani kereskedelmi miniszter iparfejlesztő tevékenységét méltatja nagy szimpátiá- val, egyebek közt ezeket mondja:

Magyarország közgazdasági története 1867, vagyis az alkotmány helyreállítása óta a legvonzóbb olvas- mányok egyike, mert azt mutatja, hogy egy földmű- velő ország, melynek gazdagsága a föld termékeire, a gabonára, a cukorrépára, az élő állatokra van ala- pitva, mint fejlődik lassan, de fokozatosan és miként terem viszonyainak megfelelő gyárpárt. Más államok is keresztilmennek hasonló fázison, így például Oroszország, de ezektől eltérően Magyarország nem rendelkezik teljesen azokkal az eszközökkel, melyek e tekintetben alkalmazni lehet; szövetséges viszonyban él egy másik állammal, melynek ipari termelése régebb és fejlődöttebb, és minthogy a monarchia két állama közt nincs vámhatár, a magyar határ nyitva áll az osztrák áruk előtt, melyek- nek a készítői többé-kevésbé védve vannak a külföldi, európai vagy amerikai verseny ellen. A magyar fo- gyasztók és termelők panaszkodnak is, hogy viszony- lag inferioritásban vannak a császárs és királyi többi alattalóival szemben.

Látni fogjuk alább, hogy ezt az állapotot mily módon igyekeztek javítani és orvosolni.

Ennek nélkülözhetlen előfeltétele az, hogy alapo- san ismerjék az anyagot, amelylyel operálni kell. A mostani kereskedelmi miniszter, Hegedűs Sándor ur, akit már nem szükséges itt dicsérni, kormányra léptekor ismerni akarta az árukat, melyeket az országban gyártanak és a termelés mennyiségét, tájékozódni akart a gyárak fölszerelése, a fel- használt tüzelőanyag, nyersanyag és félgyártmá- nyok felől, tudni óhajtott mindezeknek származását, az okokat, melyek miatt a külföldről hozzák be őket,

jét. Tétovázott s csak későn gondolt a menekü- lése és akkor is rossz irányba futott.

Wiersul meglátta, utánanyargalt és kardjá- val arcába csapott.

Nem ölte meg, kemény nyakvédője fölfogta a kard élét, de a vér széles sugarban pattant ki mely sebéből s nagy ügyvel-bajjal tudott csak nyergében maradni.

Wiersul majdnem életével fizetett meg ezért, mert csapata maradékával Burdabot rontott rája.

A kozák óriás kétszer csapott már össze a husárokkal, de mind a kétszer visszaverték.

Most összeszedte megmaradt embereit és Kuselt támadta meg, hogy csapatán keresztülvágja magát. De az utat zárva találta, jöttek a husárok, akik félretették dárdaikat és kardjaikkal vagdos- ták az összetorlódt tömeget. Nem is volt ez már csata, hanem mészárlás. Hullá hullára hullott, a lovak halálra taposták azt is, aki még élt, jajga- tás, ordítás töltötte be a levegőt.

Es már hallatszott néhány ajakról:

— Kegyelem! Kegyelem!

Néhány ajakról elsőb, azután egyre többen

sóhajtották:

— Kegyelem!

Most már ordították ezt a szót, oly erősen,

hogy tülharsogta a kardörgést és a haldoklók

jajgatását és hörgését is:

— Kegyelem!

Panaszosan, sirámként hangzott azután ez a szó, de az irtalom napja nem világott a győzte- sek serege fölött. Hanem miként az égen: lobogó tüzfény: a bosszu lángja.

Csak Burdabot nem kért kegyelmet. Hősie- sen küzdött. Az összetorlódt tömegben már a kardját sem használhatta, késével döfködött tehát.

A kövér Desikkel viaskodott elsőb és ha- marosan leszurta őt. Lezuhant szegény a lováról és fölkiáltott:

— Szerelmes Jézusom!

(Folytatása következik.)

holott Magyarország szolgáltathatná, végül tájékozódni akart arról, hogy a magyar gyártmányok hol talál- nak piacot, hogy milyen körülmények gátolják kelendősé- güket a belsőldön vagy a külföldön. Ezt az ipari felvételt a statisztikai hivatalra bízta, a feldolgozást pedig a minisztériuma egy külön ügyosztályára és így kívánta megismerni a magyar ipar fellendülé- nek gátló körülményeit.

Ezzel tudományos rendszert hozott az iparpoli- tika problémájának tanulmányozásába és gyakorlati megoldásába és egyuttal előkészítette a kereskedelmi szerződéses tárgyalásához való anyagot. A felvétel terjedelmes tervnek végrehajtására Sztérynyi urat az ipari szakosztály főnökét és mellette Hegyeshalmy urat bízta meg a miniszter.

A cikk ezután ismerteti a gyáripari statisztikai felvétel rendszerét, anyagát, a kormány iparfejlesztési politikájának irányát, eszközeit és eredményeit s végül dr. Felner Frigyes munkája nyomán, a magyar nemzeti vagyon becslésére szolgáló adatokat. Az iparfejlesztésről szóló rész- ből még ezeket közöljük:

Idéztük már, hogy Magyarországot az Ausztriá- val való politikai viszony gátolja abban, hogy önálló vámterületet alkosson. Az önálló vámterület Magyar- országon hosszú ideig előny lett volna a kereskede- lem szabadságára nézve, most a külön magyar vám- területen is védvamos rendszer jutna érvényre, bár mérsékeltlen. A magyar kormány, miután a vám- tarifák tekintetében nincs feltétlen rendelkezési joga — a kormány egyébként a kereskedelmi szer- ződések hive — más eszközökhöz folyamodott: igen olcsó vasuti tarifákat állapított meg, gondosan fejlesz- tette az ipari oktatást, a tanonciskolák révén is igye- kezett az iparosok értelmi színvonalát emelni. A munkások kézi ügyességét fejlesztini és az ezen célra engedélyezett hiteket igen célirányosan használta föl. Végül prémiumokkal, adókedvezményekkel és szubvenciókkal igyekezett az ipart fejleszteni.

Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai kedden, délutáni öt órakor az egyesület helyiségeiben (Uj-utca 4.) ipari újdonságokat ismertető bemutató- ülést tartanak, melynek tárgyszorosa különösen az építőiparosok, mérnökök és építésszek érdeklődését van hivatva felkelteni. Így bemutatásra kerül egyéb tárgyak mellett az Aradi János-jéle hordozható és szétszedhető házak, egy új szerkezetű gázóra stb. Az egyesület ez uton is tudatja, hogy az érdeklődők meghívó nélkül is megjelenhetnek az ülésen.

A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Rész- vénytársaság ma tartotta évi rendes közgyűlést Jókai Mór elnöklete alatt A 95.867-95 korona tiszta nyereségből 12 koronás (9%-os) osztalék kifizetését határozták el: 20.000 — koronát tartalék-alapra, 18.077-78 koronát jutalékokra fordítanak, 9790-25 koronát a jövő év számlájára visznek át. Az igazgatóság tagjaitul utoljag megválasztották: Jókai Mór elnök, Székely Fe- rencz alelnök, Adler Gyula, dr. Arad Alfréd, dr. Bóthay Zolt, dr. Bleuer Samu, Mikszáth Kálmán, Révai Mór ügyvezető igazgató és Révai Ödön ügyvezető igaz- gató. A felmentvény megadása után dr. Friedmann Bernát indítványára a vezetőségnek köszönetet sza- vaztak.

Az „Adria” m. kir. tengerhajózási részvénytar- saság gőzöse közül „Szt.-István” Braziliából jövet tegnap Gibraltárt és „Tisza” Marseillet elhagyta. „Zrinyi” ma indult Fiuméből Marseillebe.

A szerbiai szarvasmarha. Belgrádból jelentik: Az Ausztria-Magyarországba való szarvasmarha kivi- telt a belgrádi kerületből is megengedték, avval a kikötéssel, hogy minden szállítmányt előbb be kell jelenteni az illetékes földmívelésügyi minisztériumnak. A Budapestre küldött szarvasmarhát az ottani vesz- tegvására kell vinni, amelyet minden hétón tartanak.

Fiumei Nyilvános Raktár Részvénytársaság. A Magyar Királyi Államvasutak védnöksége alatt álló Fiumei Nyilvános Raktár Részvénytársaság tagjai- kozik a Fiuméba vasuton érkező és onnan hajóval továbbított, valamint a Fiuméba hajóval érkező és onnan vasuton elszállított és a helyi áruk átvételé- vel, megőrzésével, gondozásával, csomagolásával, át- adásával s egyéb kezelésével, nem különben az átvett áruk tűzár elleni biztosításával. A részvénytársaság gabona-elevátorában a külföldre rendelt vagy importált gabonamennyek mindennemű kezelését (eleválás, keve- rést, egalizálást, rostálást, trierözést és osztályozást) ellátja, ugyszintén végezti a gabonának szákok- ban vagy ömlesztett állapotban való (alla rifiusa) hajóba rakását is. A részvénytársaság üzletszabály- zatát és díjtételeit díjtalanul megküldi.

A vetések állása. A földmívelésügyi miniszter- hez beérkezett jelentések alapján a vetések állása ok- tóber végén a következő volt:

Október második felében is gyakori esőzések voltak, kivéve a délvideket, ahol inkább száraz és szeles időjárás uralkodott. A vetési munkálatokkal többnyire elkészültek s a vetések nagybórra jól kel- tek és szépen is zöldelnek. A repce miatt panaszkodnak sok helyütt, amelyek nagyrésben gyengéek. Az őszi buza- és rozsvetésekben néhol lérgék és rovarok, kü- lönösen pedig a hesszeni légy és gabonyafutrinka elég sok kárt okoznak; a délvideki és erdélyi vetés tár- megyékben egyes helyeken az egerek is habár csak kisebb mértékben pusztítják a vetéseket. A gaz- dasági munkálatok közül a répaszedés még több helyütt folyik; néhol szántanak, sőt itt-ott még vetnek is, különösen a Tisza-Maros szögén, ahol a szárazság miatt sokat késtek a vetéssel. A

szület befejeztetett, elég jó eredménnyel. Takarmányművekben és számban több helyütt hiány mutatkozik; az utóbbi időig a jószág még kiűnt járt a legelőken ahol a fűnövény a sok esőzés miatt többnyire kiégett volt. A hidegek bekövetkeztével azonban a jószág is az istállóra szorult.

Fizetőképességek. A bécsi *Creditoren Verein* a következő fizetőképességeket jelenti: *Friedmann* Ármin kereskedő *Mezőtur*, *Lanzmann* Miksa divatárkereskedő *Budapest*, (Király-utca 43-45). *Riedl* Testvérek cég *Budweis*. *Greiner* József szabó *Bécs*.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*ben pénzben 42.— korona áruban 42.60 korona. *Bécs*ben a kontingentálit készáru 39.40 korona pénzben 39.80 korona áruban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártól vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 1197 darab juh. — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 1-től — 1-ig, kivételesen — 1 kg.-ként, (vagy — k.-tól — k.-ig páronként), középminőségű ürü 82 f-től 88 f-ig, kivételesen — 1 kg.-ként, vagy 25. — k.-tól 32. — k.-ig páronként, kosokért — 1-től — 1-ig kivételesen — 1-től — 1-ig, vagy — k.-tól — k.-ig, középminőségű gypjas — 1-től — 1-ig kivételesen — 1 kg.-ként, vagy — k.-tól — k.-ig páronként, kosok legjobb minőségű — filléres páronként — korona, kivételesen — korona rackajuhok — fillér páronként — korona szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona anyajuhokért 32-36 fillér kg-ént (24-29 K.-ig páronként), kiselejtezt juhokért — fillér kg-ént (16.50-20 korona páronként) kecskék — korona páronként. — Elsőrendű ürü nem volt felhajtva, egyéb minőségek ára, tekintettel a jóval kisebb felhajtásra 1-2 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Budapesti konzum-marhavásár. November 4. Felhajtott 1481 darab szerb marha és pedig 1859 darab szerb ökör, 32 db szerb bika és 39 db szerb tehén 1 bivaly. Árjegyzések: jobb minőségű ökrökért 55-60 koronáig, kivételesen 65 korona, alárendelt 45-52 koronáig, súlyán 32-42 koronáig bikákért 40-50 koronáig, tehénkért 36-42 koronáig, bivalyokért — koronáig méterozásánkat. Dacára annak hogy a felhajtás mintegy 600 darabkal kisebb volt a múlt hétnél, az irányzat ugyan élénkebb, mindazonáltal ár-emelkedés nem észlelhető.

Budapesti sertés-konzumvásár. A lerencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-ővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi november 4-én. Készlet 246 darab. Érkezett 881 darab. Összesen 1085 darab. Eladott 1200 darab. Maradt 355 darab. Napi árak: 120-180 kg ogramm súlyban 84-88 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 84-90 koronáig, 320-380 kgr. súlyban 84-90 K.-ig. Öreg nehez páronként 400-500 kntós 76-84 koronáig, Malac 65-87 korona. Az irányzat élénk.

Bécsi vágómarhavásár. November 4. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásároscarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott: 3713 darab magyar fajta, 499 darab galíciai fajta, 35 darab bukovinai fajta, 859 darab német fajta, összesen tehát 5106 darab szarvasmarha, köztük — tegező — boru.

Hasonló felhajtás volt, mint a múlt héten s így a vásáron élénk volt a hangulat. Árak 1-2 fillérrel javultak, rosszabb minőség iránt a vételkedv tartózkodó.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élő súlyban: magyar hi-ökrök I. minőségű 72-80 fillér, kivételesen — 81 fillér, II. minőségű 64-71 fillér III. minőségű 64-68 fillér, galíciai hizóökrök I. minőségű 70-73 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 65-69 fillér, III. minőségű 63-64 fillér, német hizóökrök I. minőségű 78-86 fillér, kivételesen 88 fillér II. minőségű 72-77 fillér III. minőségű 62-71 fillér. Legelő ökrök 50-60 fillér bika és tehén 100 kilogrammonként 42-62 korona, kivételesen 68 korona.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, november 4.

Szállár irányzat és nyugodt üzletmenet mellett 32.000 métermázas buza került forgalomba 5 fillérrel magasabb áron.

Tengerit 5 fillérrel magasabban jegyezték. Zabban szűk ár volt az irányzat.

Arpa 10 fillérrel, jobb minőségű rozs 5 fillérrel emelkedett.

Eladott:
Buza. Tiszavideki: 500 mm. 80 k. 8 K. 75 f., 1000 mm. 80 k. 8 K. 75 f., 1500 mm. 79 k. 8 K. 55 f., 1000 mm. 79 k. 8 K. 67 1/2 f., 2000 mm. 79 k. 8 K. 75 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 62 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 50 f., 500 mm. 78 k. 8 K. 42 1/2 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 37 1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 45 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 40 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 45 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 40 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 40 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 47 1/2 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 55 f., 50 mm. 77 k. 7 K. 55 f.
Hódmezővásárhelyi: 2500 mm. 77 k. 8 K. 60 f.
Fehérmegyei: 1600 mm. 77 k. 8 K. 45 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 45 f., 500 mm. 77 k. 8 K. 55 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 55 f., 250 mm. 77 k. 8 K. 45 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 45 f., 150 mm. 77 k. 8 K. 45 f., 1100 mm. 78 k. 8 K. 40 f.
Felsőmagyarországi: 300 mm. 77 k. 8 K. 17 1/2 f., 200 mm. 76 k. 8 K. 17 1/2 f.
Pestmegyei: 200 mm. 78 k. 8 K. 35 f., 150 mm. 77 k. 8 K. 37 1/2 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 47 1/2 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 75 k. 8 K. 25 f.

Bajai: 1800 mm. 75 k. 8 K. 22 1/2 f.
Babdái: 800 mm. 77 k. 8 K. 46 f., 800 mm. 75 k. 8 K. 45 f.
Raktári: 2000 mm. 76 k. 8 K. 37 1/2 f.
Mind három hónapra.
Ros: 100 mm. 7 K. 05 f., 400 mm. 7 K. 05 f., 100 mm. 7 K. 02 1/2 f., 300 mm. 7 K. — f., 300 mm. 7 K. — f., 1, 200 mm. 7 K. — f., 300 mm. 6 K. 90 f., paritásra.
Arpa: 100 mm. 6 K. 05 f.
Zab: 250 mm. 7 K. 75 f., 100 mm. 7 K. 47 1/2 f., 100 mm. 7 K. 40 f., 100 mm. 7 K. 37 1/2 f., 100 mm. 7 K. 35 f., 100 mm. 7 K. 35 f., 100 mm. 7 K. 40 f., 100 mm. 7 K. 30 f., 150 mm. 6 K. 95 f., 100 mm. 6 K. 92 1/2 f., 150 mm. 6 K. 75 f.
Tengeri: 1500 mm. 6 K. 37 f., 500 mm. 5 K. 37 fillér.

Készenlélettel.
 A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm ára		Kiló	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	uj	8.16	8.28	50	8.50	8.68
	70	8.18	8.30	51	—	—
	75	8.20	8.32	52	—	—
	78	8.26	8.38	—	—	—
Fehérmegyei		8.10	8.22	50	8.50	8.68
	70	8.15	8.27	51	—	—
	75	8.20	8.32	52	—	—
	78	8.26	8.38	—	—	—
Pestvidéki		8.06	8.18	50	8.45	8.63
	70	8.10	8.22	51	—	—
	75	8.15	8.27	52	—	—
	78	8.21	8.33	—	—	—
Bánági		8.15	8.27	50	—	—
	70	8.18	8.30	51	—	—
	75	8.20	8.32	52	—	—
	78	8.26	8.38	—	—	—
Bánási		8.15	8.27	50	—	—
	70	8.18	8.30	51	—	—
	75	8.20	8.32	52	—	—
	78	8.26	8.38	—	—	—

Egyéb gabonamérés

B o z z	Kiló	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Arpa	uj	7.00-7.20	7.00-7.10
	elsőrendű	—	6.80-7.00
	másodrendű	—	6.50-6.70
	takarmány	—	6.00-6.20
	égetni való	—	5.50-5.70
	szőlőszára való	—	4.00-4.20
Zab	uj	—	7.20-7.30
Tengeri	uj	—	—
	bánási	—	—
	elsőrendű	—	5.80-6.00
	másodrendű	—	5.50-5.70
Ropce	uj	—	—
	bánási	—	—
Köles	uj	—	4.50-4.70

A határközvetlen folyamán a következő kitések történtek:
 Áprilisi buza 1902 . . . 8.54-8.53-8.55-8.56-8.57
 Áprilisi rozs 1902 . . . 7.29-7.30-7.31-7.32-7.34
 Áprilisi zab 1902. . . 7.42-7.44-7.43-7.41
 Májusi tengeri 1902. . . 5.35-5.36-5.38-5.39-5.40
 Augusztusi ropce 1902. . . 0.—

Déli egy orakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:
 Áprilisi buza 1902. 8.58 pénz 8.59 áru
 Áprilisi rozs 1902 7.35 " 7.40 "
 Áprilisi zab 1902. 7.39 " 7.40 "
 Májusi tengeri 1902. 5.40 " 5.41 "
 Augusztusi ropce 1902. 11.80 " 11.90 "

Délután től 5 orakor zárult:
 Buza áprilisére 1902. 8.61-8.62
 Áprilisi rozs 1902. 7.38-7.39
 Áprilisi zab 1902. 7.39-7.40
 Májusi tengeri 1902. 5.43-5.44
 Augusztusi ropce 1902. 11.80-11.90

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde kedvezőbb Bécsre szállárakban indult s csekély üzlet mellett csendesen zárult.

Rimamurányi és jelzálog kereslet folytán emelkedtek.

A déli tőzsdén az emelkedés ismét élenyészett s a záriat gyenge volt.

A helyi piacon realizáció folytán gyengült a Rimamurányi árfolyama, míg a többi érték szóba se került.

A valutapiac változatlan volt.
 Az előtözsde: javult.

Közltek: Magyar hitelrészvény —, Osztrák hitelrészvény 618.75-620.50. Államvasutás részvény 623.60-624.25. Jelzáloghitelbank 440.—442.—, Rimamurányi 416.— korona.

A déli tőzsde: gyengébb.
 Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 635.—636.—, Osztrák hitelrészvény 619.—620.25. Államvasutak 623.60-624.25. Jelzálogbank 410.50-411.— Közúti vasut 558.75-559.75 korona.

Forgalomba került tovább: Kereskedelmi bank 2290.—, Schlick-féle vasöntő és gépgyár 130.—140 korona.

Utótözsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 618.25. Magyar hitelrészvény 635.—. Leszámitoló 410.—, Rimamurányi vasút 414.—, Osztrák-Magyar Államvasutás részvény 622.75, Közúti vasut 558.—, Villamos vasut 276.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 41.—48.— korona, vörös aprószemű 39.—43.— korona, vörös erdőlyi — korona, vörös bánási —, korona, középszemű 45.—47.— korona, nagyszemű 48.—52.— korona. Disznózsír: budapesti 50.60-51.— korona, vidéki —, korona. Táblaszatonna: légényszerítőt vidéki —, korona városi 4 darabos 43.50-44.—, korona, 3 darabos 45.50-46.—, korona, újostól —, korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 14.50-15.— korona 120 darabos —, korona, 100 darabos 15.50-16.—, korona, 85 darabos 16.5-16.75 korona azonnali: állításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50-16.—, korona, 100 darabos 16.50-16.— korona, 85 darabos 16.—16.25 korona. Szilvaiz: slavonsai —, korona, szerbiai 17.—17.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, november 4. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A folytonosan csekély árúknál a következőkben az irányzat kedvezően alakult s buzában élénk vásárlási kedv mutatkozott.

Köttek: Buza tavaszra 8.80-8.83, rozs tavaszra 7.64-7.62-7.63, zab tavaszra 7.75-7.76-7.71, tengeri május-juniusra 5.69-5.72, ropce január-februárra 13.75-14.— korona. Zárlatkor maradtak: Buza őszre 7.85-7.84, rozs tavaszra 7.66, tengeri május-juniusra 5.75-5.73 korona.

A bécsi értéktözsde.

A belpolitikai helyzet s a külföldi érkezett jó hírek hatása alatt az előtözsde barátságos irányzat mellett indult. A Berlinből érkezett barátságos híreke az árfolyamok javultak.

A déli tőzsde barátságos hangulatban indult, később esendő üzletmenet mellett az árfolyamok változatlan maradtak.

Zárlat nagyon esendő.

Bécs, november 4. (Magyar értekei zárlata.) 4%-os aranyjárdék 118.40. Liza és szeged kölesén sorjegy 144.—, Magyar vasut kölesén erősen 99.80. Magyar keleti vasut állami kötvény 118.70. Magyar eszmató és penzvártóbank 1600.—, Déli vasut 63.—, Dunagőzbányászati részvény 770.—, Dohányrészvény 269.50 Császár és királyi arany 11.30. Német bankváltók 117.10. 4%-os osztrák járadék 98.40. Osztrák hitelrészvény 625.50. 1864-iki sorjegy 217.—, Osztrák hitelrészvény 618.50. Unionbank 512.—, Osztrák Länderbank 308.—, Osztrák-magyar államvasut 623.50. Elbavölgy vasut 469.—, Alpesi bányász részvény 34.—, 20 frank arany 19.33. Londoni váltó 229.25. Bécsi Irányvíz Ltt B. 240.—, Bécsi Irányvíz Ltt A. 245.— Lápót közb — Az irányzat csendes.

Bécs, november 4. (A *Budapesti Napló* tudósítók telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok s következők voltak: Osztrák hitelrészvény 618.—, Magyar hitelrészvény 632.—, Union-Osztrák bank 612.50. Bécsi bankjegyeket 419.50. Anjo bank 612.50. Länderbank 295.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 623.—, Déli vasut 63.50. Elbavölgy vasut 470.—, Északnyugati vasut részvény 460.—, Dohányrészvény —, Rimamurányi vasut —, Alpesi bányász részvény 345.50. Májusi járadék 98.55 Magyar korona járadék 92.95. Török sorjegy 93.25. Német birodalmi márká 117.16-22. Napoleon d'or 19.03.

Bécs, november 4. (Zárlat.) 4%-os papírjárdék 98.80. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.—, Elbavölgy vasut —, Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák-magyar Államvasut 133.90. Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltó 85.30. Magyar vasut beruházási kölesén 103.10. Alpesi bányász részvény —, Disconto-Commandit 171.—, Altalanos villamosági Edison 175.75. Gelsenkirchén 158.50. Laura-köb 178.25. 4%-os osztrákjárdék —, 4%-os magyar aranyjárdék 99.75. Osztrák hitelrészvény 194.90. Déli vasut 15.90. Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegy 216.50. 4%-os új orosz kölesén —, Török dohányrészvény —, Olasz járadék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Trus —, Harpeni 155.10. Az irányzat renyhé.

Bécs, november 4. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Kés forgalom.* 4%-os magyar aranyjárdék 93.75. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák hitörészvény 194.90. Osztrák-magyar Államvasut 133.90. Déli vasut 10.—, Északnyugati vasut 216.50. Elbavölgy vasut —, Orosz bankjegy készpénz —, Buschtöbri —, Orosz bankjegy —, (Ultimo) Lombard —

Páris, november 4. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasut —, 4%-os osztrák aranyjárdék 100.50 Osztrák Länderbank —, 3%-os francia járadék 100.70. Ottomanbank 615.—, 3 1/2%-os francia járadék 100.92. Alpesi bányász részvény —, Déli vasut —, 4%-os magyar aranyjárdék 102.10. Párisi bankrészvény 968.—, Olasz járadék 99.—, Francia törleszt. járadék 99.47. Osztrák földhitelezési részvény 1205.— Török dohányrészvény 311.— Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, november 4. (Zárlat.) 4%-os papírjárdék 98.80. 4%-os osztrák aranyjárdék 104.05. Magyar koronajárdék 94.—, Osztrák-magyar bank 114.50. Déli vasut

15.80. Elhavölgyi vasut 119.—. Londoni váltóár 203.92. bécsi bankjegyesület 105.50. Villamos részvény 116.—. 39/0-os magyar aranyárjárdék 83.50. 4 2/10-os ezüstjárdék 98.70. 4/10-os magyar aranyjárdék —. Osztrák hitelrészvény 105.—. Osztrák-magyar államvasut 134.—. Eszaknyugati vasut —. Bécsi váltóár 85.23. Párisi váltóár 81.23. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 171.—. Az irányzat csendes.

Frankfurt, november 4. (A Budapesti Napló tudósítójára.) Artyományok januára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 195.—. Német bank 192.40. Disconto 171.40. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni —. Harpeni 155.—. Laura-kohó —. Olasz járdék —. Zertelen.

Hamburg, november 4. (Zárta.) 4 2/10-os ezüstjárdék 98.90. sorsjegy 139.50. Déli vasut 15.70. 4/10-os osztrák aranyjárdék 101.40. Osztrák hitelrészvény 194.80. Osztrák-magyar államvasut 133.75. Olasz járdék 98.85. 4/10-os Magyar aranyjárdék 100.—. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 4. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Orag nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Orag közép (párónkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fiatal nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) 92—93 fillérg. Fiatal közép (párónkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 91—92 fillérg. Fiatal könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (párónkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (párónkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) 89—90 fillérg. Közén (párónkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 86—88 fillérg. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillérg.

Sertéselészatszám 1901. november 2. napján volt készlet 30.436 darab. — 1901. november 3. napján felhajtott 834 darab. 1901. november 3. napján elszállított 1528 darab. 1901. november 4. napjára maradt készletben 38.472 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 3. —

Külsővezetők. A földmivvelésügyi miniszter a magyarországi kincstári erdők kezelő erdőtiszték létszámában Aucler Lajos erdőtisztoséval emmel felruházott erdőtimestert a földmivvelésügyi miniszterhatalom erdőtisztosá, Rómer Frigyes erdőtiszt a marhamarosszéki erdőgazdaság kerületébe, Lednicz Bé erdőtimestert emmel felruházott főerdőtiszt pedig a földmivvelésügyi miniszterhatalom erdőtimesterré és Zachár Mihály erdőtiszt erdőtisztoséval emmel felruházott a kolozsvári erdőgazdasághoz ideiglenes minőségű erdőgyakornokká; a vallás-és közoktatásügyi miniszter Molnár Jenő földmivvelésiskolát vég-

zett okleveles tanító a nagyberegai külön szaktanító községi jellegű gazdasági ismételő-iskolához rendes szaktanítóvá, Géber Lajos földmivvelésiskolai kétféle tanfolyamot végzett okleveles tanító a derecskai külön szaktanító gazdasági ismételő-iskolához rendes szaktanítóvá, Sörös Ilona okleveles tanítónőt a torontál-vásárhelyi községi elemi iskolához rendes tanítónővé, Szentyanyn Zsivoin okleveles tanító a gardinovezi községi elemi iskolához rendes tanítóvá, Ujhelyi Pál okleveles tanító a szász-szombori állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, a buda-jenői római katolikus elemi népiskolához rendes tanítóvá, a szász-szombori állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, a buda-jenői római katolikus elemi népiskolához rendes tanítóvá, a mezőtelegi gyártelepi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Jenei Nádor okleveles tanító a zólyomlőp-csei állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Bandura László okleveles tanító a felsőbessenyi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Majercsik János okleveles tanító a fekete-lyohati állami elemi népiskolához rendes tanítóvá; az aradi pénzügyigazgatóság Eckert Imre m-radni lakost a m-radni adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká; a trencsényi törvényszék elnöke a puchói járásbírósnágnál megüret III. osztályu hivatalosolga állásra Szlavicssek József napidíjas szolgát nevezte ki.

Előléptetés. A nagyváradi ítélőtábla elnöke Gál József aradi kir. járásbírósgai hivatalosolga az első fizetési fokozatba léptette elő.

Megerősítés. Az igazságügyminiszter a bozovicsi kir. járásbírósnágnál ideiglenes minőségben alkalmazott Richárd irnokot ebben az állásában végleg megerősítette.

Áthelyezés. A vallás-és közoktatásügyi miniszter Nagy Kálmán nagyberegai gazdasági ismételő iskolai szaktanítót a mezőturi gazdasági ismételő iskolához, jelen minőségben, áthelyezte.

Nemmagyarosítottok. Posznik András nagyszabeni állami főgimnáziumi helyettes-tanár Padányira, Babári István székesfehérvári lakos Földesre, Alapi Ferenc székesfehérvári lakos Alvárra, Weisz Jakab járásbírósgai joggyakornok, budapesti lakos Ferencre magyarosították vezetőnekvüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázat. A vallás-és közoktatásügyi miniszterium számvétevéseknél hivatalosolga állás december végeig. Pancsova városánál két Dragicevics Mária-öztündéj-alapítvány nov. 10-ikéig.

Napirend.

Naptár. Kedd, november 5. — Római katolikus: Imre herceg. — Protestáns: Imre. — Görög-orosz: (október 23.) Jakab ap. — Zsidó: Marcheschvan 23. — Nap két: 6 óra 35 percek. — Nyugszik 4 óra 19 percek. — Hold két: éjjel 12 óra 32 percek. — Nyugszik: 1 óra 15 percek délután.

A földmivvelésügyi miniszter fogad délután 9 órakor. Nemzeti Múzeum. Régiségárt nyitva van délelőtt 9 óráttól délután 1 óráig. Többi terei 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Országos kegyeljárás. Nemzeti Szalon Állandó kiállítása d. e. 9 óráttól este 8 óráig. Belépődij 50 fillér.

Iparművészeti múzeum nyitva délelőtt 9—1-ig. Technológiai múzeum d. e. 9—1-ig. Városi kiállítás a városigeti fővárosi pavilonban reggel 8 óráttól este 8-ig. Belépődij 60 fillér.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődij 1 korona. Közelkedési múzeum zárva.

Mesőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-6-tól 1 óráig.

Kereskedelmi múzeum a városigeti iparcarnokban d. e. 9 óráttól d. u. 2-ig.

Az Akadémia Goethe-szobája zárva. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óráttól 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óráttól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óráttól 12 óráig. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület, Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-6-tól délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árúlistáit is eszközöl) a városigeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óráttól 12 óráig és délután 3 óráttól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, november 4.

A magas légnyomás Közép- és Északnyugat-Európa felett tartózkodik, míg az alacsony légnyomás Görögország felé vonult.

Európában az idő hűvös és száraz. Hazánkban derült és száraz idő uralkodik. A hőmérséklet igen alacsony és délnyugat kivételével az országban mindentűn fagyott.

Küldés. Továbbra is száraz, hűvös idő várható, éjjeli fagygal és legfeljebb a tengerparton esővel.

Vizállás.

Table with columns for locations (Inn, Duna, Móra, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Uze) and water levels (Nov. Nov., m. é. r., m. é. r.).

Olcsó butor-eladás. 2 székrony, 2 ajtos fényezett — 30 frt. 1 ebédlőszék, 6-német stíl — 3.50 frt. 1 íróasztal, 3 fiókos — 13 — 1 hálószoba, matt diófa — 100 — 1 hálószoba, faragott — 130 — 1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat — 55 — 1 garnitúra selyem-behuzat — 80 — 1 garnitúra plüss-behuzat — 80 — 1 szalonasztal — 10 — 1 consol márvánnyal és tükör — 28

Negy vázleték egyszerű, valamint a legdiszesebb kivitelű butorokban. Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpis butortelepe Budapest, Erzsébetter 18 Sas-utca sarok, I. emelet.

PRÓBA SZERENCSE! Kétféle díjazás levélzati úton... AGULÁR IGNÁTZ Budapest, DEÁK-TÉR 6.

Női betegségeket, Erőmegújító-elixir, Injectio Lysoferrin és Capsulae Lysoferrin, Erős Aladár gyógyszerüzében

PETŐFI KÖLTEMÉNYEI ÖSSZES KÉT KÖTETBEN POMPÁDISZKÖTÉSBEŒ ÉLőtrajai bevezetővel ellátta. Dr. FERENCZI ZOLTÁN. Sajtó alá rendezte Dr. RADÓ ANTAL. Megrendelhető és kapható LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAI) cs. és kir. udvari könyvkereskedésben BUDAPEST, VI. KER., ANDRÁSSY-ÚT 21. SZÁM.

SELYEM-ÁRUHÁZ KÖSZEG HENRIK és Társa BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR 2. SZ.

Fekete mintázott és sima tiszta selymek — 95, 1.05, 1.50 frt és felebb. Szalcs dívát-selymek, csikos, sima, mintázott és chinos bluzok és ruhák — 90, 1.20, 1.50—4.50 frt.

A cigány jósón. A kártyahúzás és a kártyavetés művésze. Negyedik kiadás. Ára 1 kor. Kapható Lampel-Férek (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedésben (Budapest, Andrássy-út 21.) a legújabb kiadású vagy utóbbi kiadású példányok mellett.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1901. november hó 5-én.
Tannhäuser

és a warburgi dalnokverseny.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard, fordította it. Abrányi Kornél.

Személyek:

Hermann	Ney D.	Biterolf	Várady
Erzsébet	Diósnó	Henrik	Kiss B.
Wolfram	Takács	Reimar	Kornai
Walter	Kertész	Vénus	Kaczér
		Pásztorfiu	Berts M.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. november hó 5-én.

A vörös talár.

Dráma 4 felv. Irta Brioux. Fordította Fábian István.

Személyek:

Vagret	Mihályi	A főügyész	Gyenes
Vagretné	Rákosi	Elnök	Ujházi
Bertha	Vizvári M	Benoit	Rózsahegy
Bunerat	Gabányi	Mondoubleau	Náday
Buneratné	Dömén	Etchepare	Berégi
La Bouzule	Szacsavay	Yanette	Márkus
Ardeuil	Dezső	Etchepare anyja	Lendvayné
Mouzon	Gál	Bridet	Zilahi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. november hó 5-én.

A svihákok.

Víg operette 3 felv. Zenéjét szerző Ziehrer C. M. Magyarosították Feld Aurél és Mérei Adolf.

Személyek:

Gilka, herceg	Boros	Malter Prém	Delli
Mimt. táncosnő	Szozer	Roland	Farkas
Blitz Fritz	Sziklai	Anna	Turcsányi
A felesége	Ledofsky	Kampel	Mátrai
Rodenstein	Margó	Kampelné	Selősi
Muggenheim	Dory	Szepl	Dalnoky

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. november hó 5-én.

Pálmay Ilka asszony vendégfellépéssel:

Pillangó kisasszony.

Énekes dráma 2 szakaszban. Irta Belasco Dávid. Fordította: Faludi Miklós. A prólógust írta Heitai J.

Személyek:

Pinkerton	Bihari	Nakodo	Rónaszéki
Kitty	Szerény G.	Pillangó k. a.	Pálmay
Sharpless	Balassa	Suzuki	Rostagni
Yamadori	Szerény	Prólóg	Lenkei

Utána:

Először:

Szenes leány, szenes legény.

Operett 1 felvonásban. Irta Philippe Gille, Zenéjét szerette Costé.

Személyek:

Teréz	Pálmay	Hidard	Vendrei
Pierre	Szerény	Tardivel	Rónaszéki

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. november hó 5-én.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irta dr. Béli Izor. Zenéjét szerette Fejér Jenő.

Személyek:

II. Katalin	Zilahiné	Mária	Nyíri
Gr. Gurackij	Szirmai	Olga	Nyári
Buranov Iván	Szabó	Téliannaque	Németh
Trojkov Fedor	Tollagi	Duplossis	Küry
Alekszej	Nagy	Anica	Bojár
Sunderland	Ujvári	Gregor	Kiss M.
Dacsok	Havasi	Tiszt	Szerdahelyi

Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. november hó 5-én.

Monte-Carlo és a Riviera.

Irta Salamon Ödön.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Az új novemberi műsor.

Kezdeté 8 óraker.

Heloisa Titcomb délamériai szonettet, Paulon és Dolev-komikus kerékpárosok. Les Trombottas class kétfős. The 3 Harweys - drókkötő-művészek. Les Fronays nemzetközi énekesnők. Arcansas táncosnő. Loreto előképei kutyájával Ben-nel. Boltesz, a Magyar Színház volt tagja. Marlot komikus. Leony berlini szobrot.

Tovább szerződtetett: Baumann Károly Fregoll-parodiája val. Conchas Pal utóéletmentől erős ekvilibrista. Matsano zene-excentrikusok. Vanola antipodista. Kozmográf új képsorozat.

A téli kertben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Jegy elővétel díj nélkül váltható délelőtt 10-101 1-g a pénztárnál

Petánovits

METROPOLE-SZÁLLÓJA

A téli kertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról
kittinő zenekara játszik.

Boon-féle hollandi Cacao

mindentit kapható.

Dreher Antal serfőzdéjének

Jelenleg VII., Vesselényi-utca 4. sz. alatt levő

sörraktára és városi irodája
mai naptól fogva

VIII., József-utca 36. szám alá
helyeztetik át.

Villany és légezesz
csillárok,
légszesz-kályhák,
légszesz-főzők
legnagyobb választék,
legolcsóbb árak

Pollák Ferenc

Budapest, Teréz-körút 3. sz.

(Kennyir-utca sarok.)

Telefon 13-26. ☎ Telefon 13-26. ☎

E héten

francia női posztó

beavatva (tehát vízfolt-mentes).

A cég különlegessége.
Az ország legtöbb szabónője kosztümökre is alkalmazza.

Értéke 3.20 frt

Most 1 frt 85 kr.

Minták kiváratra ingyen és bérmentve

Weiner Mátyás női divat-
áruháza

Budapest, Andrássy-ut 3.

KIRÁLY-KÁVÉHÁZ

Király-utca és Erzsébet-körút sarok.

Délután katonazene.

Esténként losonezi RÁCZ RUDI

híres zenekara hangversenyez.

Számos látogatást kór, kiváló tisztelettel

KEINER MÁRKUS kávé.

Veszek

zalogházi cédlutát régi arany ezüst árút brilliánt és gyémánt árút a legmagasabb árak mellett

FRIED A.

6 órá és ékszerész
Kerepest-ut 2. szám.

Modern és jövedelmező gépberendezések TÉGLAÉGETŐKHOZ

tetőfedő cserépgyártáshoz,
*** csögyártáshoz, ***
tüzálló téglák gyártásához,
továbbá:
cementlapok préseléséhez,
** salakkőpresekhez, **
*** aprózó gépeket, ***

szállít kittinő és szolid kivitelben

Zeitzi vasöntő- és gépgyár-részvénytársaság

Köln-Ehrenfeldi lékösztálya

(ezelőtt LOUIS JÄGER)

Vizsgálati-állomásunk ingyen áll használatra.

Kimerítő árjegyzék és költségvetés ingyen.

1901. Ob. 13/1.

Hirdetmény.

Az egri kir. járásbírószág közhírré teszi, hogy Eise-man Iona, Kandler Károlyné, Eiseman Ákos, Eiseman Oszkár és Eiseman Domonkos a néhai Eiseman Zsigmond hagyatékát képező: a Deméndi 167. sz. betétben A I. 1-2. sor. sz. alattiakra, a Deméndi 168. sz. betétben A I. 1-2. II. 1-16 sor. sz. alattiakra, a Deméndi 169. sz. betétben A I. 1-12. + 1 sor. sz. alattiakra, a Deméndi 170. sz. betétben A I. 1-9. sor. sz. alattiakra; a Deméndi 245. sz. betétben A I. 1. sor. sz. alattiakra; továbbá a Deméndi 145. 130. és 404. sz. betétekben felvett ingatlanokra örökösödési javára bekebelezve lévő 4706. korona 46 fillér tőke iránti követelésre nézve örökösödési bizonyítvány kiadását kéri.

Ennélfogva az 1894: XVI. t.c. 100. §. a értelmében felhívhatunk mindazok, akik a fent megjelölt ingatlanok illetve követelésre mint örökösök, kötelees részre jogosítottak vagy utóörökösök igényt támasztanak, hogy igényeiket a hirdetménynek a Budapesti Közlönyben leendő közhírré tétele napját követő naptól számított 45 nap alatt a kir. járásbírósnál jelentsek be, mert ellenesetben az örökösödési bizonyítvány kiadása a kérvény alapján fog elrendeltetni.

Egerben, a kir. járásbírósnál 1901. október 26.

Kósa, kir. táblaíró.

1901. évi 3607. szám.

Papírszállítási hirdetmény.

A selmecebányai m. kir. bányagazgatóság megkö-zelítőleg 149 új rizsma (1000 ives) különféle nagyságu és minőségű papírnak az 1902. év folyamán való beszerzésére ár-lejtést hirdet.

Az ivenként egy koronás bélyeggel ellátandó írásbeli zárt ajánlatokban ajánlattevő világosan és határozottan jelentse ki, hogy a szállítási hirdetményre vonatkozó általános és részletes feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

Az ajánlott árak az ajánlatban számokkal és betűkkel világosan kiirandók és az ajánlatához az anyag értékének 5%-a bányapénzült csatolandó akár készpénzben, akár biztosítékul elfogadható értékpapirokban.

A kelleen kiállított és felszerelt ajánlatok

folyó évi november hó 30-ig

„Ajánlat papírszállításra” felírással és ajánlattevő címével ellátott zárt borítékban a selmecebányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál nyújtandók be.

Az ajánlatához az ajánlott papírnemekből egy-egy mintaiv csatolandó.

Az általános és részletes feltételek az alulírt magy. kir. bányagazgatóság irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, esetleg kiváratra ki is adhatók.

Selmecebányán, 1901. évi október 20-án.

M. kir. bányagazgatóság.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nincs előadás	A bor	Szeneslegény Pillangó k. a.	Katalin	Svihákok
Csütörtök	Bánk bán	A vörös talár	A nevezetes kastély	Vöröshaju	Svihákok
Péntek	Nincs előadás	Hannele	Szeneslegény Pillangó k. a.	Katalin	Svihákok
Szombat	Faust	A nevelő	A nevezetes kastély	Katalin	Svihákok
d. u. Vasárnap este	— A hugonották	Hannele A nevelő	Az almáfa Pillangó k. a. A nevezetes kastély	Rolli és Roland Sárga csikó	A veszta-szűzek Svihákok

Felöltő és téli-ulster.

Téli-ulster 18 frt, télikabát 16 frt, téli loden-kabát, meleg béléssel 6 frt, mindez tiszta gyapjuból, Rothberger Jakabnál es. és kir. udv. szállító Budapest, IV. Váci-utca 6. Ruhák becséreltetnek.

Kataphorese

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK. radikális gyógyítására legjobban ajánljuk Dr. MITZGER

idiváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em. Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizetendő.

Bosznia-hercegovinai államvasutak.

MENETREND az 1901. évi október 1-től érvényes.

Table with 5 columns for routes: Bosna-Brod-Gravosa, Dobo-Donja-Tuzla, Lasva-Jajce, Uskoplje-Zelenika, Hum-Trebinnie. Includes station names and departure times.

Table for route Dobo-Donja-Tuzla with station names and times.

Table for route Lasva-Jajce with station names and times.

Table for route Uskoplje-Zelenika with station names and times.

Table for route Hum-Trebinnie with station names and times.

!Legoicsóbb bevásárlási forrás!

Az őszi és téli idény beálltával van szorosom a nagyérdemű vevőközönség figyelmét Kerepesi-ut 6. szám alatti (földszint és I. emelet) már 23 év óta jó hírnévben fennálló

női divat- és konfektio-áruházamra felhívni, hol is a legújabb őszi és téli kabátok, paletok, gallérok a legszebb és legfinomabb kivitelben, valamint nagy raktár angol- és francia divatkélmék, seiyem-, posztó- és flanelblousok, dus választékban pontos és szolid kiszolgálás mellett beszerezhetők. Cégetem a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlva teljes tisztelettel

Politzer József Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz. a Nemzeti színházzal szemben.

!Legoicsóbb bevásárlási forrás!

Legszebb Legjobb Legoicsóbb PAP... PAP... PAP... Szolid árak!

- List of furniture items and prices: 1 keszothatós vaságy 8 db kivétel matracal... 10.-, 1 rouge paplan... 1.50, 1 eschmir prima... 2.30, 1 eschmir paplan... 3.40, 1 satin... 3.80, 1 atlasz cachmir... 4.80, 1 selyves selymes paplan... 8.50, 1 fodras selymes sz. papl. 12.50, 10 rászó paplan lepedő 3.-, 1 ág... 1.30, 1 fűző ággyakaráó pokróc... 2.50, 1 gyapjú... 5.50, 1 kőpokróc... 4.00, 1 téli pokróc... 4.00, 1 szep fall szőnyeg... 7.50, 1 acél sodrony ágybetét... 5.-, 1 tengorfü matrac... 6.50, 1 afrique... 5.-, 1 löször... 12.-, 1 ablak köper függöny... 8.-, 1 tunis... 1.50, 1 gyapjú... 4.50, 2 ággy, 1 szasztartó bútor... 5.50, 2 * 1 gyapjú... 12.-, 1 ággyelke L... 1.-, 1 lepestyri ággyelke... 1.50, 1 mir. jó fűzőszőnyeg... 8.-, 1 * miniatúrá... -75

GICHNER JANOS paplan, matrac és kárpitosra gyáros, szőnyeg, függöny, vasbútor áb. nagy raktár. Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. Árjegyzéket kívántra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetők, nem tiszó árak kiserőltetnek, vagy a pénz visszatitk.

CRÉME DE FANCHON a 3 sziv véd. jeggyel. Rögöte finomító és szépsítő arc krém. Legjobb a világon! Artalmatlan! Zeirtalan! Kis légey 1 K. Nagy légey 2 K. JURSITS' gyógyzár. Budapest, Rákóczy-ut 5. Vilekre 20 fillér többlet beki-dése van a franko.

Kapható mindenhol. Raktár: Török gyógytár Budapest

Erzsi néni Szakácskönyvei

A legnépszerűbb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a szakésművészet egy-egy ágát merítik ki részletesen és ez idő szerinti páratlanul. Állanak a szakésművészet irónlóban, csigák, békák elkészítéséről. A hal és vadféle készítése című kötet közel 400 receptet a legkülönbözőbb halak, nemkülönböző rókák, tonpói rókák, csigák, békák elkészítéséről. Ara köve 2 korona. A tészták könyve. Főtt és sült tészták készítéseinek gyakorlati kézikönyve. Tartalmaz borba való tészták, gombócok, metélek, galuskák és rétesek, pudingok, kochok és csuszonyok, krémek, torták, sütemények, cukor- és gyümölcsételek. Ara köve 2 kor. Hogy kell befőzni? A gyümölcs, zöldség sító befőtt készítésének gyakorlati kézikönyve. Ara köve 2 korona. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) es. és kir. könyvkereskedésben, Budapest, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

Koch Testvérek

férfi-, fiu- és gyermekruha-áruház Károly-körút 26. szám. Versenykivüli olcsó árak. Nem gyári ár. Csak jó kivitelü munka.

Külön szakszerű mérték-osztály -Óriási szövetraktár. Méterenkinti eladás.

„Montenin“ télikabátok kék és fekető bojhos, új hön gyártmányú szövetből, könnyű és kellemes viselet és kiváló tartós 22 frt. ugyanaz fiuk részére 16 frt.

Télikabátok minden kivitelben szürke, kék és feketék egy és két soros, 50, 45, 40, 38, 32, 25, 20, 14 frt, fiuk részére 18, 15 és 10 frt.

Vadász-loden kabátok hatféle kivitelben, szövetbéléssel 14, 12, 10 és 6 frt, szőrmebéléssel 40, 38, 30, 18, 14 és 10 frt.

Sacco-öltönyök 30, 28, 24, 22, 17 és 14 frt.

Sans Doublur Raglan Átmeneti legújabb kabátok sajátjából szövetbéléssel 28, 26, 20, 14 frt.

Meg nem feleltő árúért a pénzt visszaadjuk.

Minden darabon a szabott ár látható.

Tessék címünkre pontosan ügyelni.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaiorvosi (a pécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőször ajánlható

Dr. KAJDACS, v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (Átjáróház és lift használat).

A legelhangyaltabb húgycsőfolyásokat, legu-lyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sobeket, syphilit, az önfertőzötés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyanmúra felkarolt és határában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magómléseket, nőknél fehérfolyást befees-kendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-állott ideg és ennek utókövetkeztésényeképp léte-zött hágerincbajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön váróteremek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatuk; eset-leg gyógyszerekről is gondoskodva less.

